

**ЗВІТ (ВІДОМОСТІ)
ПРО САМООЦІНЮВАННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ**

**Кафедра дошкільної і початкової освіти
Сумського державного педагогічного університету
імені А. С. Макаренка
підготовка здобувачів за
освітньо-професійною програмою Дошкільна освіта
підготовки здобувачів вищої освіти
на другому (магістерському) рівні
за спеціальністю 012 Дошкільна освіта
галузі знань 01 Освіта / Педагогіка**

Загальні відомості

Інформація про ЗВО

Реєстраційний номер ЗВО (ВСП ЗВО) у ЄДЕБО	33
Повна назва ЗВО	Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
Ідентифікаційний код ЗВО	
ПІБ керівника ЗВО	Лянной Юрій Олегович
Посилання на офіційний веб-сайт ЗВО	https://sspu.edu.ua/
ВСП ЗВО	
Повна назва ВСП ЗВО	
Ідентифікаційний код ВСП ЗВО	
ПІБ керівника ВСП ЗВО	
Посилання на офіційний веб-сайт ВСП ЗВО	

Загальна інформація про освітню програму, яка подається на акредитацію

ID освітньої програми в ЄДЕБО	22624
Назва ОП	Освітньо-професійна програма Дошкільна освіта
Реквізити рішення про ліцензування спеціальності на відповідному рівні вищої освіти	Акт узгодження переліку спеціальностей наказ Міністерства освіти і науки України від 19.12.2016 № 1565 Ліцензія https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/Spezialnosti/licenziya_25092019_479d1.pdf
Цикл (рівень вищої освіти)	Другий (магістерський) рівень вищої освіти

Галузь знань, спеціальність та (за наявності) спеціалізація	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка Спеціальність 012 Дошкільна освіта
Структурний підрозділ, що забезпечує реалізацію ОП	Навчально-науковий інститут педагогіки і психології, кафедра дошкільної і початкової освіти
Професійна кваліфікація, яка присвоюється за ОП (за наявності)	На основі успішного завершення цієї освітньо-професійної програми присуджуються кваліфікація Магістр дошкільної освіти. Викладач педагогіки і методики дошкільної освіти. Вихователь дітей дошкільного віку. Вчитель початкової школи / Логопед дошкільних, загальноосвітніх та реабілітаційних закладів
Мова (мови) викладання	Українська
ПІБ та посада гаранта ОП	Бутенко Віта Григорівна, старший викладач кафедри дошкільної і початкової освіти Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

Загальні відомості про ОП, історію її розроблення та впровадження

<p>Історія спеціальності</p> <p>Підготовка магістрантів розпочалася у 2013-2014 н.р.: спеціальність 8.01010101 Дошкільна освіта ліцензовано рішенням Державної акредитаційної комісії України від 26 квітня 2012 р., протокол № 95. Відповідно акту узгодження переліку спеціальностей (наказ Міністерства освіти і науки України від 19.12.2016 № 1565) спеціальність 8.01010101 Дошкільна освіта перейшла на 012 Дошкільна освіта</p> <p>Оцінювана освітньо-професійна програма Дошкільна освіта була розроблена у 2018 році, затверджена Вченою радою Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка 23 квітня 2018 року, протокол № 10. Набір здобувачів вищої освіти на ОПП за ОР магістр було здійснено у 2018-2019 н.р. На цей час за зазначеною ОПП навчається 18 здобувачів за денною формою навчання і 30 студентів – за заочною.</p> <p>Розробленню і впровадженню освітньо-професійної програми сприяла нагальна потреба у конкурентоспроможних фахівцях спеціальності Дошкільна освіта, адже політика децентралізації, започаткована в Україні в 2015 році реформа адміністративно-територіального устрою потребують відповідного кадрового забезпечення. Відповідно до цього питання було розроблено ОПП, яка надає можливість отримати повну вищу освіту за спеціальністю 012 Дошкільна освіта з додатковими спеціальностями 013 Початкова освіта та 016 Спеціальна освіта (логопедія) й забезпечує високопрофесійну теоретичну та практичну підготовку фахівців, які вільно орієнтуються в знаннях основ дошкільної освіти, володіють професійними навичками організації освітнього процесу з дітьми дошкільного віку, критично оцінюють та застосовують на практиці інноваційні методики, готові до постійного професійного самовдосконалення і професійної мобільності.</p> <p>Випускники за ОПП мають можливість працевлаштування у: закладах вищої освіти (викладач педагогіки і методики дошкільної освіти); закладах дошкільної освіти (директор (завідувач) закладу дошкільної освіти, вихователь-методист, вихователь дітей дошкільного віку, інспектор з дошкільного виховання, методист з дошкільного виховання, логопед); закладах загальної середньої освіти (вчитель</p>
--

початкової школи, логопед); реабілітаційних закладах (логопед).

Професорсько-викладацький склад кафедри дошкільної і початкової освіти спеціалізується на підготовці фахівців з дошкільної освіти і має у цьому великий досвід. У травні 2014 року кафедра успішно пройшла акредитаційну експертизу підготовки магістрів спеціальності 8.01010101 «Дошкільна освіта». У поданій ОПП акцентується увага на фаховій підготовці спеціалістів в системі дошкільної освіти, яка відповідає запитам сьогодення.

1. Проектування та цілі освітньої програми

Якими є цілі ОП? У чому полягають особливості (унікальність) цієї програми?

Цілі освітньо-професійної програми спрямовані на забезпечення фундаментальної теоретичної і практичної підготовки висококваліфікованих фахівців (8 рівня НРК) за спеціальністю 012 Дошкільна освіта, які б оволоділи глибокими ґрунтовними знаннями, вміннями та навичками для виконання професійних завдань та обов'язків науково-дослідницького та інноваційного характеру в системі дошкільної освіти, здатністю до самостійного формулювання і вирішення завдань науково-практичної діяльності, знайомі з сучасними науковими досягненнями в цій галузі, можуть критично оцінювати та застосовувати на практиці теоретичні постулати та інноваційні методи, спроможні до самостійного професійно-особистісного зростання шляхом самовдосконалення.

Особливістю зазначеної ОП є формування у майбутніх фахівців професійних компетентностей, які передбачають знання основ системи дошкільної освіти та управлінської діяльності, вміння і навички організації освітнього процесу в закладах дошкільної освіти на рівні сучасних вимог; ціннісного ставлення до професійної діяльності та досвід їх реалізації на практиці; здатність результативно діяти, ефективно розв'язувати стандартні та проблемні професійні задачі, що виникають у процесі розвитку, виховання й навчання дітей дошкільного віку.

ОП містить велику складову компоненту практичної та науково-дослідної роботи студентів як виконуваної самостійно, так і в проблемних наукових групах, що працюють над широким колом питань у закладах дошкільної освіти і вищій школі.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні документи ЗВО, що цілі ОП відповідають місії та стратегії ЗВО

Основним призначенням діяльності університету на найближчий період є якнайповніше та якісне обслуговування освітніх потреб населення регіону в галузі педагогічної та гуманітарної освіти на основі модернізації і вдосконалення традиційних для університету освітніх напрямів, наукового обґрунтування, розробки і впровадження нових напрямів і спеціальностей з урахуванням ринку освітніх послуг, що представлено в Стратегічному плані-концепції інноваційного розвитку Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка на 2011-2020 роки. Цілі освітньо-професійної програми Дошкільна освіта визначено з урахуванням місії і стратегії розвитку університету і спрямовані на формування високого рівня професійних компетентностей майбутніх фахівців, здатних до самовдосконалення протягом життя, адаптацію на ринку праці, залучення до науково-дослідницької діяльності і творчої самореалізації. Саме тому, для забезпечення конкурентоспроможності в освітянському просторі, здійснюється

акредитація підготовки професіоналів за ОР магістр за спеціальністю 012 Дошкільна освіта.

Стратегічний план-концепція інноваційного розвитку Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка на 2011-2020 роки (https://sspu.sumy.ua/images/files/doc_files/2016/strategiya_finall_sumdpu_2020_1132829_085.pdf).

Опишіть, яким чином інтереси та пропозиції таких груп заінтересованих сторін (стейкхолдерів) були враховані під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП:

- здобувачі вищої освіти та випускники програми *коротке поле*

Проводилося опитування здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітнім рівнем магістр та є випускниками зазначеної спеціальності. Загальною метою анкетування було стимулювання професійного зростання майбутніх педагогічних працівників, покращення результатів діяльності в Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка, узгодження результатів діяльності університету з вимогами роботодавців та Міністерства освіти і науки України.

Завданнями анкетування було визначено, перш за все, отримання надійної та якісної інформації про ставлення здобувачів вищої освіти до діяльності науково-педагогічних працівників, у тому числі про застосування інноваційних методик навчання в їх роботі; по-друге, демонстрація зв'язку між діяльністю викладача і результатами цієї діяльності, які проявляються у засвоєнні здобувачами вищої освіти життєво необхідних і професійних компетентностей, рівні їхньої культури, ерудиції, умінні застосовувати теорію на практиці; а також – використання анонімного опитування як одного з елементів моніторингу системи контролю за якістю освітнього процесу. Особлива увага зверталася на відповіді щодо м'якості викладання та удосконалення системи якості освіти в університеті, змісту ОП, зокрема формулювання її цілей, програмних результатів навчання, компонентів освітньо-професійної програми та їх обсягу.

Побажання здобувачів вищої освіти та випускників були максимально враховані при складанні ОП.

- роботодавці *коротке поле*

Університетом і кафедрою дошкільної і початкової освіти зокрема, підтримуються зв'язки з потенційними роботодавцями, як то з Департаментом освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації, Управлінням освіти і науки Сумської міської ради, які потенційно спроможні забезпечити працевлаштування випускників освітньо-професійної програми.

Опитування роботодавців було спрямовано на врахування чинників, що впливають на ефективність професійної діяльності фахівця, його кар'єрне зростання; оцінки якості та навичок випускників; задоволеність рівнем їхньої професійної підготовки; зацікавленості освітніх установ і організацій в прийомі на роботу здобувачів вищої освіти спеціальності Дошкільна освіта. До уваги також бралася оцінювання роботодавцями Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка як закладу вищої освіти.

Роботодавці висловили побажання посилити практичну складову підготовки здобувачів вищої освіти, що знайшло відповідне відображення у змісті ОП при

формуванні програмних компетентностей (загальних та професійних) та програмних результатів навчання.

- **академічна спільнота** *коротке поле*

Кафедрою дошкільної і початкової освіти започатковано щорічне проведення Всеукраїнських науково-практичних конференцій для студентів, магістрантів та молодих науковців з актуальних проблем дошкільної та початкової освіти: з 2015 р. «Дошкільна освіта: від традицій до інновацій», з 2017 р. «Дошкільна і початкова освіта: реалії та перспективи» та з 2015 р. Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Еколого-валеологічне виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку в сучасному освітньому просторі». На базі кафедри дошкільної і початкової освіти також проводилися наступні наукові заходи: регіональна науково-практична конференція «Дитячий садок-школа: актуальні проблеми наступності» (21 жовтня 2016 р., 31 січня 2017 р.), ініціативними і активними учасниками яких традиційно були партнери-роботодавці Управління освіти і науки Сумської міської ради, інформаційно-методичний центр, випускники, здобувачі першого й другого рівнів вищої освіти акредитованої спеціальності, академічна спільнота: професорсько-викладацький склад кафедри дошкільної і початкової освіти, професура Навчально-наукового інституту педагогіки і психології університету, викладачі педагогічних коледжів Сумської області та професура інших ЗВО України.

Продемонструйте, яким чином цілі та програмні результати навчання ОП відбивають тенденції розвитку спеціальності та ринку праці *коротке поле*

Цілі ОП та програмні результати навчання відповідають тенденціям розвитку спеціальності 012 Дошкільна освіта на ринку праці. Значна увага звертається на практичну підготовку випускників, акцентується на вивченні технологій, що відображено у змісті ОП (в її структурних компонентах) та переліку фахових компетентностей, що передбачає здатність здобувачів вищої освіти здійснювати методичний супровід освітньої діяльності закладу дошкільної освіти; володіти методами та формами методичної роботи, вміти створювати умови для безперервного навчання та ефективного підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів дошкільної освіти.

Згідно аналітичних даних і документальних матеріалів щодо розвитку спеціальності зазначимо відсутність стандарту вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта. Тенденції розвитку спеціальності, пропонувані професійні компетентності та програмні результати навчання дають підстави наголосити на тому, що випускники, у разі працевлаштування, можуть бути залучені до таких видів діяльності як наукова, методична та навчальна діяльність викладача вищої школи та вихователя закладу дошкільної освіти; здійснювати організацію самостійної та науково-пошукової роботи студентів, освітню діяльність дітей дошкільного віку та студентів закладів вищої освіти. Випускники також матимуть можливість організувати науково-методичну та інноваційну діяльність в системі дошкільної освіти.

Продемонструйте, яким чином під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано галузевий та регіональний контекст
коротке поле

Галузевий контекст відіграє специфічного значення для функціонування ОП, адже дошкільна освіта є невід'ємною складовою педагогічної науки. Він визначає провідні характеристики програми і спирається на зміст і структуру Базового компонента дошкільної освіти, відповідно до якого сформовані ПК-7, 8 та ПРН – 3. Це передбачає розвиток фахових компетентностей, до складу яких входить здатність створювати розвивальне середовище відповідно до особистісно-зорієнтованої моделі освіти дітей дошкільного віку.

Регіональний контекст відіграє також вагомую роль для функціонування оцінюваної освітньо-професійної програми. Це ті наукові і науково-дослідні напрацювання здобувачів, що представлені у формі кваліфікаційних робіт практичного характеру, які здійснюються в межах Сумської області і мають регіональний масштаб, що відповідає цілям і програмним результатам навчання ОП, зокрема, ПРН – 11.

Регіональне замовлення на підготовку кадрів закладів дошкільної освіти, крім зазначеного, зумовлено дисбалансом між попитом та пропозицією фахівців у професійно-кваліфікаційному розрізі. Адже наразі ця проблема залишається відкритою: більшість ЗДО міста і області нині пропонують вакантні посади, не всі працівники ЗДО мають відповідну освіту, певна частина – потребує перепідготовки кадрів. Саме тому, за оцінюваною ОП здійснення підготовки та перепідготовки кадрів відбувається відповідно до потреб регіону.

Продемонструйте, яким чином під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано досвід аналогічних вітчизняних та іноземних програм
коротке поле

При складанні ОП вивчався досвід закладів вищої освіти України, які займаються підготовкою фахівців за спеціальністю 012 Дошкільна освіта. Прийнятними для формулювання цілей, структурних компонентів та результатів навчання оцінюваної ОП виявився досвід випускової кафедри педагогіки дошкільної і початкової освіти Мукачівського державного університету (кваліфікація: викладач дошкільної педагогіки, вихователь дітей дошкільного віку), кафедри дошкільної освіти Бердянського державного педагогічного університету (спеціалізації: Спеціальна освіта (Логопедія. Спеціальна психологія). Практична психологія), ОП Дошкільна освіта кафедри психології і педагогіки дошкільної освіти ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» (кваліфікація: Інспектор-методист з дошкільної освіти, організатор дошкільної освіти. Викладач психології і педагогіки дошкільної освіти. Кваліфікація за умов перехресного вступу: Вихователь дітей раннього і дошкільного віку. Організатор дошкільної освіти).

Слід зазначити, що особливістю означеної ОП є формулювання професійних (фахових) компетентностей здобувачів вищої освіти з акцентом на розширення здібностей у професійному самовдосконаленні через професійну самоосвіту, особистісне зростання, проектування подальших особистих освітньо-професійних траєкторій.

Досвід іноземних програм не розглядався.

Продемонструйте, яким чином ОП дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності) *довге поле*

Професійний Стандарт спеціальності 012 Дошкільна освіта відсутній.

Якщо стандарт вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти відсутній, поясніть, яким чином визначені ОП програмні результати навчання відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня? *довге поле*

Програмні результати навчання оцінюваної ОП відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій (НРК) України 8 рівня другого (магістерського) вищої освіти. Результатом навчання магістрантів спеціальності 012 Дошкільна освіта є сформованість програмних компетентностей (загальних та професійних), що набуваються в освітньому процесі ЗДО. Згідно НРК України здобувачі вищої освіти мають оволодіти спеціалізованими концептуальними знаннями, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень в педагогічній галузі; випускники повинні опанувати критичним осмисленням проблем на межі галузей знань. Серед ПРН в ОП є знання: законодавчої бази щодо завдань, цілей, принципів, засад функціонування дошкільної освіти в Україні, міжнародних та законодавчих актів України в галузі охорони дитинства; сучасних концепцій, завдань, змісту, методів, організаційних форм і засобів дошкільної освіти; методів діагностики та корекції психофізичного розвитку дітей дошкільного віку; санітарно-гігієнічні, педагогічні, естетичні вимоги до обладнання й оформлення приміщення та території ЗДО; організації наукової, методичної та навчальної діяльності викладача вищої школи та вихователя ЗДО; режиму роботи ЗДО, організації освітнього процесу, функцій учасників освітнього процесу; а також знання в галузі спеціальної освіти при вирішенні освітніх та науково-методичних завдань з урахуванням вікових та індивідуально-типологічних відмінностей дітей, соціально-психологічних особливостей дитячих груп та конкретних психолого-педагогічних ситуацій.

8-й рівень НРК визначає спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем когнітивно-практичного характеру, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур; здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах, здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності. Уміння і навички за ОП відповідають вимогам НРК, як-от: уміння і навички роботи вихователя ЗДО, вихователя-методиста, завідувача; забезпечення організації освітнього процесу в ЗДО з урахуванням принципів дошкільної освіти; стратегічного і оперативного планування; координації роботи ЗДО з батьками; виявлення та формулювання структурних компонентів кваліфікаційної роботи; організації самостійної та науково-пошукової роботи студентів; уміння і навички роботи вчителя початкової школи та корекційно-розвивальної роботи з дітьми логопеда дошкільних, загальноосвітніх та реабілітаційних закладів.

Ураховуючи опис кваліфікаційних рівнів НРК України з підготовки здобувачів

магістерського рівня та досвід роботи кафедри дошкільної і початкової освіти у 2018 році підготовлено і впроваджено ОП Дошкільна освіта до розробки Стандарту вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта.

2. Структура та зміст освітньої програми

Яким є обсяг ОП (у кредитах ЄКТС)?	Загальний обсяг освітньо-професійної програми становить 90 кредитів ЄКТС, що відповідає вимогам МОН України стосовно підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України від «01» червня 2017 № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від «21» грудня 2017 № 1648)
Яким є обсяг освітніх компонентів (у кредитах ЄКТС), спрямованих на формування компетентностей, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності)?	Обов'язкові компоненти освітньо-професійної програми містять: цикл загальної підготовки (9 кредитів ЄКТС), цикл професійної підготовки (37 кредитів ЄКТС), цикл практичної підготовки (15 кредитів ЄКТС) і цикл підсумкової атестації (4 кредити ЄКТС); стандарти вищої освіти за спеціальністю Дошкільна освіта відсутні.
Який обсяг (у кредитах ЄКТС) відводиться на дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти?	Обсяг дисциплін вільного вибору студентів становить 25 кредитів ЄКТС

Продемонструйте, що зміст ОП відповідає предметній області заявленої для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)
довге поле

Об'єктами вивчення ОП є педагогічні процеси в дошкільній освіті і вищій школі, що повністю відповідає предметній діяльності спеціальності 012 Дошкільна освіта у закладах вищої освіти та забезпечує готовність здобувачів виконувати професійні функції викладача педагогіки і методики дошкільної освіти, вихователя дітей дошкільного віку, вчителя початкової школи, логопеда дошкільних, загальноосвітніх та реабілітаційних закладів, що досягається за рахунок вивчення обов'язкових дисциплін, вибіркового навчальних дисциплін і практик.

Так, професійна діяльність викладача педагогіки і методики дошкільної освіти здійснюється навчальними дисциплінами (ОК) Актуальні питання інноваційного розвитку освіти, Методика викладання у ЗВО педагогіки дошкільної освіти, Методика викладання у ЗВО методик дошкільної освіти, Асистентська практика. Навчальні дисципліни (ОК) Методичне керівництво логіко-математичним розвитком дітей, Методичне керівництво роботою з формування мовленнєвої компетенції, Виробнича практика у ЗДО формує у випускників функції вихователя дітей дошкільного віку.

Теоретичний зміст предметної області складають: концептуальні засади в галузі охорони дитинства, законодавчі акти України в про захист прав дітей та забезпечення

їх повноцінного розвитку; діапазон функціональних обов'язків вихователя та інших працівників ЗДО; особливості створення розвивального середовища відповідно до особистісно-зорієнтованої моделі освіти дітей дошкільного віку; принципи планування та організації взаємодії закладу дошкільної освіти з сім'єю; наукова представленість актуальних проблеми психології, педагогіки та методик дошкільної освіти та ін.

Освітні компоненти, представлені в ОП повністю відповідають методам, методикам та технологіям для засвоєння їх випускниками. Серед них слід визначити: методи саморегуляції поведінки під час взаємодії з колегами, дітьми, батьками; методи дослідницько-експериментальної діяльності та інноваційної освітньої діяльності випускника; методи та інструментарій психолого-педагогічного супроводу освітнього процесу; методи діагностики та корекції психофізичного розвитку дітей дошкільного віку; методи ефективної організації освітнього процесу ЗДО. Методичний супровід навчальної діяльності викладача вищої школи та вихователя; традиційні та інноваційні технології організації і проведення методичної роботи в ЗДО, обумовленими посадовими обов'язками вихователя-методиста ЗДО. Здобувач вчиться застосовувати ефективні засоби, передові технології самоосвіти і самовдосконалення, технології дослідницького навчання; проблемні технології навчання; технології навчання у співробітництві та ін.

Оволодіння випускниками спеціальним інструментарієм та обладнанням передбачене програмами конкретних ОК, наприклад: Методичне керівництво логіко-математичним розвитком дітей, Теорія і технологія розвитку дитячої художньої творчості, Оздоровчі технології та діагностичні методики фізичного розвитку дітей тощо. На більшості ОК та в практичній підготовці здобувачів використовуються новітні комп'ютерні програми, мультимедійні системи, сучасні прилади та наочність.

Яким чином здобувачам вищої освіти забезпечена можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії? *коротке поле*

Положенням про організацію освітнього процесу у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка (затвердженим Наказом Сум ДПУ імені А. С. Макаренка № 280 від 27 травня 2019 р.), передбачена для здобувачів вищої освіти можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії за рахунок вибіркової частини змісту навчання. Індивідуальна освітня траєкторія – персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача, що формується з урахуванням суб'єктів освітньої діяльності, навчальних дисциплін, рівня їх складності, методів і засобів навчання. Індивідуальна освітня траєкторія реалізується через індивідуальний навчальний план студента (ІНПС). ІНПС – це документ, що визначає послідовність засвоєння здобувачем освітніх компонентів ОП з метою реалізації його індивідуальної освітньої траєкторії. У ньому зазначено обов'язкові компоненти (навчальні дисципліни, практики) освітньої програми та дисципліни на вибір здобувачем (у порядку реалізації свого права на вибір 25 % від обсягу програми підготовки). Кожний студент на підставі навчального плану підготовки магістрів за спеціальністю 012 Дошкільна освіта формує свій індивідуальний план опанування навчальних дисциплін, до якого включає вибіркові навчальні дисципліни. Вибіркова складова навчального плану призначена поглибити професійні знання в межах обраної освітньої програми та/або здобути додаткові професійні компетентності з урахуванням власних потреб та інтересів щодо майбутньої фахової діяльності.

Яким чином здобувачі вищої освіти можуть реалізувати своє право на вибір навчальних дисциплін? *довге поле*

Здобувачі вищої освіти мають право на вибір навчальних дисциплін, яке регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка».

Згідно п. 3.5. Положення, обсяг вибіркового компонента має складати не менш як 25 % навчального навантаження із фіксацією їх обсягу в кредитах ЄКТС, передбачених для даного рівня вищої освіти (що відображено в оцінюваній ОП).

У п. 3.8. Положення передбачено принципи альтернативності щодо вибіркового компонента: не менше двох приблизно рівноцінних альтернатив на кожну позицію вибору (що має місце в означеній ОП) та академічної відповідальності (не допускається нав'язування студентам певних вибіркового компонента дисциплін в інтересах кафедр та окремих викладачів).

Реалізація вільного вибору передбачає вибір дисциплін за блоками під час написання заяви на вступ на навчання за обраною спеціальністю.

У розділі 8 Положення позначено, що вільний вибір навчальних дисциплін передбачає право здобувачів на формування індивідуальної освітньої траєкторії. Дисципліни вільного вибору можуть обиратися студентами як окремо, так і блоками, що формуються за ознакою можливості присудження відповідної кваліфікації (дисципліни додаткової спеціальності). Дисципліни додаткової спеціальності одразу вносяться до індивідуального плану студента на підставі робочих навчальних планів підготовки бакалаврів обраної спеціальності.

Навчальний план є частиною освітньої програми і в її складі затверджується Вченою радою університету. Введення в дію навчальних планів здійснюється після їх підписання ректором університету. Перевірку навчальних планів перед їх підписанням здійснює навчальний відділ. У структурі навчальних планів виділяються обов'язкова і вибіркова складові. Вибіркова складова навчального плану призначена для забезпечення можливості здобувачу поглибити професійні знання в межах обраної освітньої програми та здобути додаткові спеціальні професійні компетентності.

Процедура вибору студентом навчальних дисциплін передбачає: формування індивідуальних планів опанування навчальних дисциплін на підставі навчальних планів підготовки бакалаврів. Запис проводиться тільки на вибіркові дисципліни; студенти подають до деканату заяви щодо вивчення тих чи інших вибіркового компонента дисциплін у наступному навчальному році; протягом двох тижнів після подання заяв деканати формують списки груп для вивчення вибіркового компонента дисциплін. Навчальний відділ включає обрані дисципліни до робочих навчальних планів підготовки на наступний навчальний рік.

Після вибору студентами дисциплін, формуються групи. Графік вивчення обраних дисциплін за семестрами доводиться до відома студентів, а перелік дисциплін вноситься до ІНПС. З цього моменту блок вибіркового компонента дисциплін автоматично стає для студента обов'язковим.

З об'єктивних причин студент може внести зміни до заявленої ним варіативної складової ІНПС на наступний навчальний рік, подавши до деканату відповідну заяву.

Заява може подаватись до початку навчального року за умови, якщо студент не розпочав опанування вибіркової дисципліни.

Рішення про можливість задоволення заяви студента щодо внесення змін до ІНПС приймається вченою радою інституту.

Опишіть, яким чином ОП та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності *коротке поле*

Організацію і проходження здобувачами вищої освіти практик відповідальні методисти кафедри регулюють Положенням про проведення практик у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка (затвердженим Наказом Сум ДПУ імені А. С. Макаренка № 576 від 26 грудня 2017 р.), Наказами Про проведення виробничої практики студентів 2 курсу ОР «Магістр» денної форми навчання Навчально-наукового інституту педагогіки і психології № 578 – ст від 11.09.2019 та № 688 – ст від 02.10.2019, договорами (угодами) з базами практик, програмами практик.

Окремим циклом в ОП та навчальному плані представлено практичну підготовку магістрантів, який складається з: Асистентської практики у ЗВО та Виробничої педагогічної практики у ЗДО (3-й семестр навчання).

Проходження практичної підготовки, дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності. Відповідно до освітньо-професійної програми, під час проходження асистентської практики в ЗВО магістранти формують всі представлені загальні компетентності (від ЗК 1 до ЗК 10); професійні компетентності: ПК 2 – ПК 8 та ПК 10; проходження виробничої практики в ЗДО логічно спрямовано на формування всіх загальних і фахових компетентностей.

Асистентська практика проводиться на базі кафедри дошкільної і початкової освіти Навчально-наукового інституту педагогіки і психології Сум ДПУ імені А. С. Макаренка. Виробнича педагогічна практика здійснюється в ЗДО м. Суми та за межами, яка завершує цикл практичної підготовки.

Продемонструйте, що ОП дозволяє забезпечити набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills) упродовж періоду навчання, які відповідають цілям та результатам навчання ОП *коротке поле*

Відповідно змісту ОП випускники набувають соціальних навичок (soft skills) упродовж періоду навчання. Відтак, їх забезпеченню сприяють наступні загальні компетентності: ЗК-1 – ЗК-8.

Формуванню соціальних навичок сприяють такі форми навчання: семінари, практикуми, тренінги, самостійна робота і такі методи навчання як, проектна діяльність, проблемний виклад матеріалу, пошуковий, дослідницький.

Набуттю соціальних навичок сприяють, зокрема, такі ОК: ОК 1.02, ОК 2.04 – ОК 2.07, що «покликані» формувати: вільне спілкування іноземною мовою; хист випускників до співпраці з різними категоріями фахівців; комунікативні навички (зрозуміле формулювання власних думок); взаємодія з різними типами людей (батьківською спільнотою), що збільшує конкурентоспроможність фахівця на сучасному ринку праці.

ОК 2.08 та ОК 2.09 – здатність до адаптації та дії в новій ситуації, пов'язаній з

роботою за фахом; визнання морально-етичних аспектів досліджень і необхідності інтелектуальної доброчесності, професійних кодексів поведінки.

ВБ 2.16 – здатність організовувати науково-методичну та пошукову діяльність в системі дошкільної освіти.

ПП 3.01, ПП 4.01 – здатність до ділових комунікацій у професійній сфері, знання основ менеджменту, уміння вести дискусії, працювати в команді.

Проходження циклів теоретичної і практичної підготовки дозволяють випускникам здобути соціальні навички, керуватися принципами толерантної комунікації, культурної і міжкультурної взаємодії, креативної й інноваційної діяльності у виробничих ситуаціях.

Яким чином зміст ОП урахує вимоги відповідного професійного стандарту?

коротке поле

Відсутність професійного стандарту спеціальності 012 Дошкільна освіта дав змогу проектній групі в процесі визначення компетентностей та результатів навчання за ОП орієнтуватися на Національну рамку кваліфікацій України.

Представлена в освітньо-професійній програмі інтегральна компетентність повністю відповідає 8-му рівню Національної рамки кваліфікацій, що передбачає здатність компетентно розв'язувати різноаспектні комплексні задачі і проблеми в галузі дошкільної освіти та вищої школи, керуючись принципами толерантної комунікації, креативної й інноваційної професійної діяльності у виробничих ситуаціях.

Загальні і професійні компетентності та програмні результати навчання, представлені в оцінюваній ОП, сформульовані у відповідності до визначених НРК вимог. Зокрема, знання, які одержують здобувачі вищої освіти, є спеціально спрямованими та сформульовані на концептуальних засадах щодо фаху, побудовані на науковій основі, що також у повній мірі відповідає вимогам НРК.

Разом з тим, у відповідності до вимог НРК, в освітньо-професійній програмі визначено уміння та навички організовувати освітній процес у закладах дошкільної освіти з використанням сучасних науково обґрунтованих, традиційних та інноваційних засобів, методів, прийомів, технологій; здатність створювати розвивальне середовище відповідно до особистісно-зорієнтованої моделі освіти дітей дошкільного віку; здатність до співпраці з різними категоріями фахівців.

За відсутності затвердженого професійного Стандарту спеціальності орієнтуємося на Національну рамку кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня
<https://mon.gov.ua/ua/tag/natsionalna-ramka-kvalifikatsiy>

Який підхід використовує ЗВО для співвіднесення обсягу окремих освітніх компонентів ОП (у кредитах ЄКТС) із фактичним навантаженням здобувачів вищої освіти (включно із самостійною роботою)? *коротке поле*

Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах ЄКТС) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання.

Загальний обсяг ОП становить 90 кредитів ЄКТС, що відображено у Положенні про організацію освітнього процесу у Сумському державному педагогічному університеті

імені А. С. Макаренка (Наказ № 280 від 27 травня 2019 р.).

Обов'язкові компоненти ОП містять: цикл загальної підготовки 9 кредитів ЄКТС (270 годин), цикл професійної підготовки 37 кредитів ЄКТС (1110 годин), дисципліни вільного вибору студентів становлять 25 кредитів ЄКТС (750 годин), цикл практичної підготовки 15 кредитів ЄКТС (450 годин) і цикл підсумкової атестації 4 кредити ЄКТС (120 годин), що корелюється з п. 2.6, 2.7 Положення.

Загальне навантаження за ОП становить 2700 год., з яких на аудиторну роботу припадає 644 год. (24 % від навантаження), самостійна робота студентів – 2056 год. (76 % від загального навантаження). Розподіл аудиторного навантаження за видами робіт відповідає нормативним вимогам навантаження здобувачів: максимальне тижневе аудиторне навантаження 14 годин (п. 5.3, 5.6, 5.7 Положення).

Навчальний час студента визначається навчальним планом та розкладом аудиторних занять із розрахунку 9-годинного навчального дня і 54-годинного (1,5 кредити) навчального тижня (аудиторні заняття та самостійна робота).

Таке навантаження є цілком прийнятним і не призводить до перевантаження здобувачів вищої освіти.

<https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/normatyvno-pravova-baza>

Якщо за ОП здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти, продемонструйте, яким чином структура освітньої програми та навчальний план зумовлюються завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти *коротке поле*

Питання за дуальною формою освіти в ОП не висвітлювалося.

3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Наведіть посилання на веб-сторінку, яка містить інформацію про правила прийому на навчання та вимоги до вступників ОП	Адреса веб-сторінки університету: https://sspu.sumy.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=751&Itemid=238
--	---

Поясніть, як правила прийому на навчання та вимоги до вступників ураховують особливості ОП? *коротке поле*

Програми вступних випробовувань переглядаються гарантом ОП щороку до початку вступної компанії і розміщується на веб-сторінці університету; вони ураховують особливості відповідної ОП. Наприклад, програма фахового вступного випробовування з «Педагогіки та методик дошкільної освіти» спрямована на виявлення рівня сформованості професійної компетентності вступників відповідно до ОП першого рівня вищої освіти, ступеня бакалавра, спеціальності 012 Дошкільна освіта та їхньої готовності до навчання в магістратурі. До її змісту включені питання з фахових курсів, які є підґрунтям для здобування освіти на другому рівні вищої освіти.

Вимоги до вступу на ОП не змінювалися протягом звітнього періоду. Корективи можливі у разі змін до правил і умов прийому до ЗВО, а також стандартів вищої і дошкільної освіти.

Вимоги до вступників дозволяють ефективно сформувати контингент студентів, які вмотивовані і здатні до навчання за ОП, оскільки при розрахунку конкурсного

балу враховується ступінь володіння іноземною мовою (П1), середній бал документа про здобутий освітній ступінь (ОР) (П3) і рівень сформованості професійної компетентності вступників (П2). Конкурсний бал (КБ) розраховується за формулою $(КБ)=П1+П2+П3$, де П1 – оцінка вступного іспиту з іноземної мови, П2 – оцінка фахового вступного випробовування, П3 – середній бал документа про здобутий освітній ступінь (ОР), в якій вага кожного із компонентів однакова.

https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/pravila_priyomu-2019_edb74.pdf

Яким документом ЗВО регулюється питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?*коротке поле*

Питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, регулюється Положенням про перезарахування результатів навчання у СумДПУ імені А.С. Макаренка (наказ № 420 від 30.09.2019 р.)

<https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/normatyvno-pravova-baza>

Згідно п.6.1 Положення, перезарахування результатів навчання з навчальних дисциплін проводиться на підставі порівняння навчальних планів ОП відповідного напрямку підготовки (спеціальності) та Академічної довідки, що надає Учасник. п.6.2 Положення визначає, що при перезарахуванні дисципліни зберігається раніше здобута позитивна оцінка рівня знань Учасника. За необхідності оцінка приводиться до діючої в Університеті шкали оцінювання. Якщо оцінка з дисципліни складається з декількох оцінок за окремі семестри або з оцінок декількох модулів, то Учаснику виставляється середньозважена оцінка успішності з урахуванням обсягів відповідних складових навчальної дисципліни. Відповідно до п. 2.5 Положення перезарахування кредитів відбувається автоматично на основі Договору про навчання.

Процедура визнання документів, що містять інформацію про набуття їх власником певного освітнього чи освітньо-професійного ступеня, фахової спеціалізації або професійної перепідготовки, а також про пройдені періоди навчання в іноземних вищих навчальних закладах регулюється положенням «Порядок визнання у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка ступенів освіти, здобутих в навчальних закладах інших держав» (наказ №420 від 30.09.2019 р.).

<https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/normatyvno-pravova-baza>

Опишіть на конкретних прикладах практику застосування вказаних правил на відповідній ОП (якщо такі були)?*коротке поле*

Випадки академічної мобільності студентів в Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка за оцінюваною ОП відсутні.

https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_akademichnu_mobilnist_studentiv_46e20.pdf

Яким документом ЗВО регулюється питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу? коротке поле

В університеті питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюється Положенням про самостійну роботу студентів у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка (наказ № 80 від 23 лютого 2016 р.)

https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_srs_92846.pdf

У пункті 1.4. зазначено, що самостійна робота студентів може охоплювати (поряд з аудиторними заняттями) роботу в студентських наукових гуртках, семінарах; участь у роботі факультативів, спецсемінарів; участь у науковій і науково-методичній роботі кафедр, факультетів; участь у наукових і науково-практичних конференціях, семінарах, конкурсах, що можемо вважати різновидом неформальної освіти. Така участь розглядається як заохочування під час захисту магістерських досліджень і загального оцінювання успішності здобувачів.

Опишіть на конкретних прикладах практику застосування вказаних правил на відповідній ОП (якщо такі були)? коротке поле

Конкретних прикладів практики застосування вказаних правил на оцінюваній ОП наразі не зафіксовано.

4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Продемонструйте, яким чином форми та методи навчання і викладання на ОП сприяють досягненню програмних результатів навчання? Наведіть посилання на відповідні документи коротке поле

Досягненню цілей та ПРН, заявлених в ОП сприяють як загальні, так і конкретні форми навчання. До загальних форм навчання відносяться: колективні, групові та індивідуальні (консультації). Серед конкретних форм навчання виокремлюються: лекції, семінари, практикуми, екскурсії, олімпіади, конференції, проблемні групи, наукові гуртки, лабораторії, заліки, екзамени; вступні заняття, практичні заняття, заняття по систематизації та узагальненню знань, по контролю знань, вмінь, навичок, комбіновані форми занять (презентація-захист проєктів, творчі звіти).

Методи навчання використовуються в залежності від мети, завдань, теми, компетентностей та ПРН, яких необхідно досягти. Серед методів навчання й викладання вирізняються такі: розповідь, пояснення, інструктаж, лекція, бесіда, розбір; наочні: фото-і кіно демонстрація, презентації, пізнавальні ігри; практичні: показ вправ; когнітивні: образного бачення, смислового бачення, порівняння, дослідження, прогнозування.

Творчий підхід використання різних методів навчання спрямовано на створення освітньої продукції. ПРН досягаються через: підібраний інструментарій; обмін інформацією між учасниками навчального процесу; способу організації розумової активності студентів (активна самостійна пізнавальна діяльність, самоаналіз,

самооцінка); специфіку пізнання освітніх об'єктів як когнітивними, так і креативними процесами.

Виконання задекларовано у Положенні про організацію освітнього процесу в СумДПУ імені А.С. Макаренка

https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_bb7d2.pdf

Продемонструйте, яким чином форми і методи навчання і викладання відповідають вимогам студентоцентрованого підходу? Яким є рівень задоволеності здобувачів вищої освіти методами навчання і викладання відповідно до результатів опитувань?*коротке поле*

Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у СумДПУ імені А.С. Макаренка (п. 1.4)

https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/metod_rekomend_do_provedennya_anket_z_pitannya_osinyuvannya_osv_proc_c391e.pdf студентоцентрований підхід в освітньому процесі реалізується через вибір змісту, темпу, способу та місця навчання та форм і методів навчання і викладання, що визначається робочою програмою навчальної дисципліни і перебуває у компетентності кожного викладача.

Зокрема, проведення лекцій-бесід (діалог з аудиторією з урахуванням особливостей аудиторії), лекцій-дискусій (організація вільного обміну думками), проблемні лекції (створення проблемних ситуацій). Різні форми семінарських занять (семінари-бесіди, семінари-обговорення, диспути, розв'язування завдань) забезпечують розвиток творчого професійного мислення, пізнавальної мотивації і професійного використання знань у навчальних умовах.

У цілому студенти задоволені методами навчання і викладання, про що свідчать результати їх опитування, бесіди з куратором групи.

Продемонструйте, яким чином забезпечується відповідність методів навчання і викладання на ОП принципам академічної свободи*коротке поле*

Принцип академічної свободи реалізується науково-педагогічними працівниками університету при складанні робочих програм навчальних дисциплін і безпосередньо у викладацькій роботі. Ця позиція передбачає право здобувача обирати методи та засоби навчання, які забезпечують високу якість освітнього процесу.

Науково-педагогічні працівники самостійно обирають теми проведення наукових досліджень, впроваджують їхні результати в освітній процес; мають свободу у розробці і впровадженні програм навчальних дисциплін, методичних матеріалів. Відповідно до Статуту СумДПУ імені А.С. Макаренка

https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/statut_sumdpu_df175.pdf

викладачам і студентам забезпечено право безкоштовного користування інформаційними ресурсами і послугами навчальних, навчально-методичних, наукових структурних підрозділів закладу, фондами бібліотеки; участі в колегіальних органах управління.

Застосування відповідності методів навчання і викладання на ОП принципам академічної свободи задекларовано у Положенні про організацію освітнього процесу в СумДПУ імені А.С. Макаренка

(https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_bb7d2.pdf). Згідно цього Положення враховуються інтереси магістрантів: забезпечується вільний вибір навчальних дисциплін, що передбачає право здобувачів на формування індивідуальної освітньої траєкторії (п. 8.1); можливість навчання за індивідуальним графіком; проведення наукових досліджень на майбутніх робочих місцях.

Опишіть, яким чином і у які строки учасникам освітнього процесу надається інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів *коротке поле*

Згідно Положення про організацію освітнього процесу у СумДПУ імені А. С. Макаренка графік навчального процесу складається на навчальний рік і затверджується ректором Університету (п. 3.6). Розроблені робочі програми навчальних дисциплін розглядаються та схвалюються до початку навчального року завідувачем кафедри ДПО, погоджуються з головою науково-методичної ради ННІПП і затверджуються директором інституту. З метою забезпечення академічної мобільності студентів, а також у разі неможливості виконання студентом графіку навчального процесу розглядається можливість встановлення індивідуального графіку навчання (п. 5.13).

Інформація про розклад навчальних занять розміщується на сайті <https://rozklad.sspu.edu.ua/>. Магістрант формує свій індивідуальний план опанування обов'язкових і вибіркових навчальних дисциплін щорічно на початку вересня, подаючи заяви-побажання до Навчального відділу про обрані ним дисципліни із представлених блоків дисциплін за вільним вибором студента. Про форму підсумкової державної атестації здобувачі дізнаються на початку навчання (захист кваліфікаційної роботи).

З цілями, змістом та очікуваними результатами навчання, порядком та критеріями оцінювання у межах окремих освітніх компонентів здобувачі знайомляться під час академічних занять, в інструктивно-методичних матеріалах до практичних (семінарських), на офіційних сайтах СумДПУ імені А. С. Макаренка, Навчально-наукового інституту педагогіки і психології, кафедри дошкільної і початкової освіти.

https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/zastoselemdistnavchannya_08052.pdf

Опишіть, яким чином відбувається поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП *довге поле*

Важливою особливістю ОП є поєднання навчальної і науково-дослідницької діяльності здобувачів. Підґрунтям для організації і здійснення магістрантами науково-дослідницької діяльності, як важливого напрямку підготовки за ОП, виступають освітні компоненти: «Актуальні питання інноваційного розвитку освіти», «Психологія освіти», «Технологія педагогічних досліджень та діагностики в дошкільній освіті». Результати наукових досліджень науково-педагогічних працівників наповнюють зміст навчальних дисциплін, які вони викладають.

Теми кваліфікаційних досліджень магістрантів відповідають науковій темі кафедри «Теорія і методика формування професійної компетентності майбутніх фахівців дошкільної і початкової освіти» (реєстраційний номер 0116U000897).

На формування навичок аргументувати, переконувати, оприлюднювати результати дослідження спрямована робота у наукових гуртках («Еколого-валеологічне виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку», «Трансфер естетичних технологій у дошкільній та початковій освіті») та проблемних групах. Крім того, поєднання навчання і досліджень відбувається через підготовку та участь у Всеукраїнських олімпіадах зі спеціальності 012 Дошкільна освіта; участь у конкурсах студентських наукових робіт; виконання магістерських робіт.

На кафедрі щорічно проводяться Всеукраїнські науково-практичні конференції для студентів, аспірантів та молодих науковців: «Дошкільна освіта: від традицій до інновацій» та «Дошкільна і початкова освіта: реалії та перспективи», у яких беруть участь здобувачі. Студенти під керівництвом викладачів готують тези та статті, які є результатом їх науково-дослідної роботи; під час конференції доповідають та обговорюють основні положення власних досліджень, а також результати досліджень інших учасників конференції. Участь у конференціях забезпечує апробацію результатів наукових досліджень магістрантів, сприяє набуттю досвіду підготовки і захисту наукових праць.

У процесі написання наукових доповідей на наукові конференції, виконанні науково-дослідних проектів і комплексних індивідуальних досліджень магістранти використовують наукові доробки викладачів кафедри: Актуальні проблеми музично-педагогічної підготовки майбутніх учителів і вихователів ЗДО (О.В. Лобова), Проблеми формування музично-естетичної компетентності майбутніх фахівців у дошкільній освіті (Л.В. Пушкар), Інноваційні технології у викладанні методики формування мовленнєвої компетенції дошкільника (Є.Д. Харькова), Проблеми здійснення мистецької освіти у ЗДО (Н.П. Данько), Естетичне виховання як пріоритетний аспект діяльності майбутніх педагогів (О.В. Шаповалова), Проблеми формування еколого-валеологічної компетентності майбутніх вихователів (О.І. Гаврило).

Можливості для наукової роботи здобувачі вищої освіти отримують також при проходженні асистентської та виробничої практик на базі Навчально-наукового інституту педагогіки і психології та закладах дошкільної освіти м. Суми та регіону.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, яким чином викладачі оновлюють зміст освітніх компонентів на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі *довге поле*

Забезпечення університетом якості освітньої діяльності та якості вищої освіти регламентується Положенням про організацію освітнього процесу у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_osvithogo_procesu_bb7d2.pdf) (п.1.4) та Положенням про внутрішній моніторинг якості освітньої діяльності у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/pro_vnutrishniy_monitoring_yakosti_osvitnoyi_diyalnosti_f7d9e.pdf), ухвалене рішенням Вченої ради Сум ДПУ імені А. С. Макаренка від 24.11.2014 р., протокол № 4, затверджене наказом ректора від 24 листопада 2014 р. № 274 (п. 5.3.2). Система внутрішнього забезпечення якості передбачає процедуру здійснення моніторингу та періодичного перегляду робочих програм відповідно до чинних вимог формування навчально-методичного комплексу

(<https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/normatyvno-pravova-baza>) кожної дисципліни, що закріплена за кафедрою дошкільної і початкової освіти.

Зокрема, з метою забезпечення системного підходу до організації освітнього процесу в університеті робочі програми схвалюються науково-методичною комісією Навчально-наукового інституту педагогіки і психології, далі – затверджує директор інституту.

Перегляд робочих програм відбувається за результатами їхнього моніторингу. Викладачі кафедри постійно працюють над оновленням змісту освітніх компонентів на основі наукових досягнень і сучасних практик. Викладачами постійно переглядається та оновлюється основний зміст лекційних курсів, зокрема вводяться нові статистичні дані, наводяться сучасні методики і методи досліджень, інноваційні технології відповідно до сучасної нормативно-правової бази. У змісті практичних, лабораторних та семінарських занять систематично оновлюється мета, обладнання, питання до самостійного вивчення матеріалу, питання для обговорення, хід роботи, засоби контролю знань, список рекомендованої літератури та інших джерел інформації. У результаті моніторингу також поновлюється зміст та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи здобувачем кожної навчальної дисципліни, перелік питань (завдань), список літератури для самостійного опрацювання.

Опишіть, яким чином навчання, викладання та наукові дослідження у межах ОП пов'язані із інтернаціоналізацією діяльності ЗВО *коротке поле*

Згідно зі Стратегічним планом-концепцією інноваційного розвитку Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка на 2011-2020 роки розвиток міжнародних стратегічних партнерств та професійного співробітництва здійснюється через поглиблення інтеграції в європейський освітній простір; активізацію, розширення і підвищення результативності міжнародної наукової співпраці; регулярну систематизацію інформації по укладанню нових договорів та угод між інститутом та іноземними університетами; аналіз та самоаналіз позиції університету у міжнародному освітньому просторі; моніторинг якості освіти, спираючись на іноземний досвід.

Питаннями інтернаціоналізації діяльності СумДПУ імені А. С. Макаренка опікується відділ міжнародних зв'язків (<https://sspu.edu.ua/mizhnarodna-diialnist/navchannia-inozemnykh-hromadian>).

СумДПУ імені А. С. Макаренка укладено Міжуніверситетську угоду про освітню і наукову співпрацю між Північним національним університетом м. Інчуань провінція Нінся, КНР, договір про наукове і освітнє співробітництво з Університетом Яна Длугоша в Ченстахові, Польща.

З метою входження СумДПУ імені А. С. Макарека в європейський освітній простір, для збагачення індивідуального досвіду учасників освітнього процесу щодо закордонних моделей поширення знань з дошкільної освіти викладачі кафедри дошкільної і початкової освіти пройшли стажування в іноземних вищих закладах освіти, що підтверджено відповідними документами (свідоцтвами, сертифікатами): Фінляндії, Польщі, Німеччини.

5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Опишіть, яким чином форми контрольних заходів у межах навчальних дисциплін ОП дозволяють перевірити досягнення програмних результатів навчання? *довге поле*

Порядок забезпечення основних форм контрольних заходів щодо організації оцінки якості навчання здобувачів здійснюється відповідно до наступних нормативних документів: Положення про внутрішній моніторинг якості освітньої діяльності у СумДПУ імені А. С. Макаренка (наказ № 274 від 24 листопада 2014 р.); Положення про порядок оцінювання знань студентів у Європейській кредитно-трансферній системі (ЄКТС) організації освітнього процесу у СумДПУ імені А. С. Макаренка (наказ Сум ДПУ імені А. С. Макаренка № 35 від 24 лютого 2015 року), Положення про організацію освітнього процесу у СумДПУ імені А. С. Макаренка, де, згідно п. 4.7., контрольними заходами визначено поточний і підсумковий контроль.

Основною метою таких форм контрольних заходів у межах навчальних дисциплін ОП є отримання об'єктивних даних про рівень знань, умінь, практичних навичок здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни.

Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку рівня засвоєння студентом навчального матеріалу. Поточний контроль проводиться впродовж семестру на всіх видах навчальних занять за всіма дисциплінами, включеними до навчального плану (незалежно від виду семестрового контролю). Результати поточного контролю враховуються при виставленні підсумкової оцінки.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання на певному ОР або на окремих його завершених етапах. Присвоєння студентові кредитів ЄКТС та присудження кваліфікацій здійснюється виключно за результатами підсумкового контролю. Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувачів. Семестровий контроль проводиться у формах семестрового екзамену або диференційованого заліку з конкретної навчальної дисципліни. Семестровий іспит – це форма підсумкового контролю засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни за семестр, що проводиться як контрольний захід. Іспити складаються студентами в період підсумкового контролю, передбаченого робочим навчальним планом. Для підготовки і проведення семестрового екзамену виділяється 1 кредит (за ЄКТС) із загального обсягу навчальної дисципліни. Решта встановлених для дисципліни кредитів перераховується в години, які розподіляються на контактні години та самостійну роботу. Залік виставляється на останньому практичному (семінарському, лабораторному) занятті за результатами поточного контролю і не передбачає обов'язкову присутність студентів.

Підсумкова атестація випускників відбувається шляхом складання комплексного іспиту з фахових дисциплін або захисту кваліфікаційної роботи на відкритому засіданні екзаменаційної комісії (п. 4.7.1 – 4.7.3 Положення про організацію освітнього процесу)

<https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/normatyvno-pravova-baza>

Яким чином забезпечуються чіткість та зрозумілість форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти? коротке поле

Чіткість та зрозумілість форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти регламентуються: Положенням про порядок оцінювання знань студентів у Європейській кредитно-трансферній системі (ЄКТС) організації освітнього процесу в університеті (наказ СумДПУ імені А. С.Макаренка № 35 від 24 лютого 2015 року, п.п. 2.1., 2.2., 4.3., 4.3.1.), Положенням про самостійну роботу студентів у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С.Макаренка (наказ Сум ДПУ імені А. С. Макаренка № 80 від 23 лютого 2016 року, п. 2.1).

Європейська кредитно-трансферна система (ЄКТС) організації освітнього процесу – система трансферу й накопичення кредитів, що використовується з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти.

Загальний результат з дисципліни оформлюється у вигляді підсумкової оцінки (поточний контроль+підсумкова атестація) за 100-бальною шкалою ЄКТС та національною шкалою. З дисциплін, формою контролю яких є іспит, на підсумковий контроль виділяється 25 балів.

Диференційований залік як вид підсумкового контролю з дисципліни оцінюється за 100-бальною шкалою ЄКТС на підставі результатів поточного контролю (тестування, поточного опитування, консультацій, виконання індивідуальних завдань, самостійної роботи та певних видів робіт на практичних, семінарських або лабораторних заняттях) протягом семестру.

Яким чином і у які строки інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання доводиться до здобувачів вищої освіти? коротке поле

Інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання міститься у Робочих програмах дисциплін у розділах Форма підсумкового контролю (засоби діагностики успішності навчання), Шкала оцінювання (критерії оцінювання за національною шкалою і шкалою ЄКТС). Зміст Робочих програм дублюється у вільному доступі на веб-сайті кафедри.

Розподіл балів за видами освітньої діяльності та контрольними заходами здійснюється лектором відповідно до вагомості цих складових в освітньому процесі. Ця інформація доводиться до відома студентів на початку семестру (п. 2.5., 3.7 Положення про порядок оцінювання).

Екзамени складаються згідно з розкладом, який доводиться до відома викладачів і студентів не пізніше, як за місяць до початку сесії. Загальна тривалість екзаменаційної сесії визначається з розрахунку дві третини тижня на один екзамен (п. 4.7.2 Положення про організацію освітнього процесу).

Для проведення кожної форми підсумкової атестації (кваліфікаційний іспит, захист кваліфікаційної роботи) в графіку навчального процесу виділяється 1 тиждень. Інформація про форму проведення державного іспиту, методику перевірки компетентностей фіксується у програмі підсумкової атестації. Інформацією щодо державної атестації (її форм та оцінювання) кафедра доводить студентам в перші тижні навчання.

Інформація про зазначені контрольні заходи, а також складені викладачами графіки проведення консультацій розміщуються на інформаційних стендах кафедри, на веб-сайті pochatkov@sspu.edu.ua.

Яким чином форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)? *коротке поле*

У зв'язку з відсутністю затвердженого стандарту спеціальності 012 Дошкільна освіта другого (магістерського) рівня кафедра визначила форми атестації здобувачів відповідно Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти (Наказ Міністерства освіти і науки України від «01» червня 2017 № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від «21» грудня 2017 № 1648)), згідно яких нормативні форми атестації здобувачів вищої освіти можуть здійснюватися у формі: публічного захисту кваліфікаційної роботи; атестаційного екзамену (розділ VI). Захист індивідуального науково-практичного напрацювання магістранта здійснюється у формі презентації результатів (як самостійного оригінального наукового дослідження з актуальних проблем навчання і виховання дітей дошкільного віку, професійної діяльності майбутніх працівників закладів дошкільної освіти, яке готується протягом усього терміну навчання за програмою й навчальним планом підготовки фахівця освітнього рівня магістр. Атестацію випускників магістратури після виконання ними навчального плану в повному обсязі здійснює Екзаменаційна комісія.

Яким документом ЗВО регулюється процедура проведення контрольних заходів? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу? *коротке поле*

Процедура проведення контрольних заходів регулюється нормативними документами: Положенням про організацію освітнього процесу у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка (п. 1.4, 3.6, 4.2, 4.7) та Положенням про порядок оцінювання знань студентів у Європейській кредитно-трансферній системі (ЄКТС) організації освітнього процесу у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка (п. 4.3).

Зазначені Положення оприлюднені на офіційному веб-сайті Сумського державного педагогічного університеті імені А. С. Макаренка у вкладці Документація і знаходяться у вільному доступі для всіх учасників освітнього процесу. У Положеннях чітко, доступно і зрозуміло регламентовані правила проведення контрольних заходів та об'єктивність оцінювання.

<https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/normatyvno-pravova-baza>

Яким чином ці процедури забезпечують об'єктивність екзаменаторів? Якими є процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів? Наведіть приклади застосування відповідних процедур на ОП *коротке поле*

Об'єктивність і неупередженість екзаменаторів регламентована наступними документами: Положення про організацію освітнього процесу у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка; Положення про

порядок оцінювання знань студентів у Європейській кредитно-трансферній системі (ЄКТС) організації освітнього процесу у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка. У зазначених документах висвітлено чіткі правила забезпечення об'єктивності екзаменаторів. Окреслених правил неухильно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Це дозволяє максимально чітко та об'єктивно встановити відповідність рівня набутих здобувачами вищої освіти знань, умінь та компетентностей вимогам нормативних документів вищої освіти.

Процедури, що охоплюють питання запобігання та врегулювання конфлікту інтересів визначено в Положенні про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка (ухваленого на засіданні вченої ради 23.02.2015 р., протокол № 7). Випадки застосування процедури врегулювання конфлікту інтересів на ОП відсутні.

<https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/normatyvno-pravova-baza>

Яким чином процедури ЗВО урегулюють порядок повторного проходження контрольних заходів? Наведіть приклади застосування відповідних правил на ОП коротке поле

Процедуру врегулювання порядку повторного проходження контрольних заходів визначено в Положенні про організацію освітнього процесу у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка. У ньому, акцентується увага на наступному: повторне складання екзаменів допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз викладачу, другий – комісії, яка створюється директором інституту. Якщо студент під час складання екзамену комісії отримав незадовільну оцінку (FX), то він відраховується з університету. Рішення комісії є остаточним. Студенти, які одержали за результатами підсумкового контролю більше двох незадовільних оцінок (F або FX), незалежно від форми контролю, відраховуються з університету за невиконання навчального плану. Студентам, які одержали під час семестрового контролю одну чи дві незадовільні оцінки FX, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість у визначені терміни до початку наступного семестру (п. 4.7.2.).

Під час підсумкової атестації у випадках, коли захист кваліфікаційної роботи визнається незадовільним, Екзаменаційна комісія встановлює, чи може студент подати на повторний захист цю ж роботу з доопрацюванням, чи він зобов'язаний опрацювати нову тему, визначену кафедрою.

Студент, який не захистив кваліфікаційну роботу, допускається до повторного захисту протягом трьох років після закінчення університету (п. 4.7.3.)

<https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/normatyvno-pravova-baza>

Яким чином процедури ЗВО урегулюють порядок оскарження процедурита результатів проведення контрольних заходів? Наведіть приклади застосування відповідних правил на ОП коротке поле

Процедура врегулювання порядку оскарження результатів проведення контрольних заходів у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка здійснюється згідно наступних документів: Положення про порядок

створення та організацію роботи екзаменаційної комісії (ухваленого на засіданні Вченої ради 23.02.2015 р., протокол №7), Положення про розгляд скарг та звернень громадян у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка (наказ № 420 від 30 вересня 2019 р.).

https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_rozglyad_skarg_ta_zvernen_gromadyan_4495d.pdf.

Зокрема у Положенні про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії у розділі V відзначено, що у випадку незгоди з оцінкою випускник має право подати апеляцію. Апеляція на ім'я ректора подається в день захисту магістерського проекту з обов'язковим повідомленням директора інституту.

У випадку надходження апеляції розпорядженням ректора створюється комісія для розгляду апеляції, яка має бути розглянута протягом 3 календарних днів після її подачі.

У Положенні про розгляд скарг та звернень громадян, розділ VI, наголошується, що за розглядом звернень, встановлюється контроль виконання заходів, прийнятих за Зверненнями з питань про незгоду здобувачів вищої освіти з оцінюванням результатів навчання.

На сьогодні кафедра не мала випадків вирішення питань оскарження студентами результатів проведення контрольних заходів.

Які документи ЗВО містять політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності? коротке поле

Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності в Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка регулюються нормативно-правовою базою: Законами України «Про видавничу справу», «Про запобігання корупції»; Законом України «Про вищу освіту»; Законом України «Про авторське право і суміжні права»; Цивільним Кодексом України; Правилами внутрішнього трудового розпорядку; Статутом університету

https://sspu.sumy.ua/images/files/doc_files/polojennya/st/statut_sumdpu_m.a.s.makarenka_ost_2_1193097764.pdf; а також Кодексом академічної доброчесності <https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/normatyvno-pravova-baza>),

Положенням про комісію з питань етики та академічної доброчесності <https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/normatyvno-pravova-baza>, розроблені із використанням досвіду провідних зарубіжних і вітчизняних вищих навчальних закладів і рекомендацій SAIUP – Проекту сприяння академічній доброчесності в Україні, що реалізується Американськими радами за підтримки посольства США в Україні спільно з Міністерством освіти і науки України.

Зокрема метою Кодексу є визначення принципів і встановлення норм академічної доброчесності як невід'ємної складової професійної етики та корпоративної культури.

Які технологічні рішення використовуються на ОП як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності? коротке поле

Процедуру протидії порушенням академічної доброчесності регламентовано наступними документами: Кодекс академічної доброчесності; Положення про комісію з питань етики та академічної доброчесності; Положення про кваліфікаційну роботу у <https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/normatyvno-pravova-baza>).

У розділі II Кодексу зазначено наступні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності: система запобігання та виявлення академічного плагіату в Університеті здійснюється через попередження плагіату в освітньому процесі шляхом проведення комплексу профілактичних заходів, які полягають в інформуванні здобувачів про необхідність дотримання правил академічної етики та підвищення відповідальності за недотримання норм цитування, наслідки вчинення плагіату та інших видів академічних порушень тощо. На другому рівні вищої освіти здійснюється перевірка (вибіркова чи суцільна) магістерських робіт на предмет академічного плагіату.

У розділі VI розтлумачуються питання, що за порушення правил академічної доброчесності особи, що навчаються в університеті, можуть бути притягнуті до таких форм відповідальності як: попередження; повторне проходження оцінювання (іспиту, заліку тощо); позбавлення стипендії; повторне проходження відповідного освітнього компонента; відрахування з університету. Порядок перевірки кваліфікаційної роботи на унікальність визначений в Положенні про кваліфікаційну роботу у СумДПУ імені А.С. Макаренка (наказ № 290 від «19» червня 2017 р.)

Положення про кваліфікаційну роботу у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка (наказ № 290 від «19» червня 2017 р.)

(<https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/normatyvno-pravova-baza>)

Кодекс академічної доброчесності СумДПУ імені А. С. Макаренка (наказ № 420 від 30.09.2019 р.)

(<https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/normatyvno-pravova-baza>)

Положення про комісію з питань етики та академічної доброчесності Сум ДПУ імені А. С. Макаренка (наказ ректора № 420 від 30.09.2019 р.)

(<https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/normatyvno-pravova-baza>)

Яким чином ЗВО популяризує академічну доброчесність серед здобувачів вищої освіти ОП? коротке поле

Популяризація академічної доброчесності серед здобувачів вищої освіти ОП регламентується Кодексом академічної доброчесності і здійснюється через пояснення семантики самого поняття академічна доброчесність як сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання з метою забезпечення довіри до результатів навчання або наукових досягнень (п. 1.8.) та через проведення комплексу профілактичних заходів, які полягають в: інформуванні здобувачів вищої освіти про положення Кодексу, необхідність дотримання правил академічної етики та підвищення відповідальності за недотримання норм цитування, наслідки вчинення плагіату та інших видів академічних порушень (п. 2.3.1.).

З метою недопущення академічної недоброчесності університетом укладено ліцензійний договір з ТОВ «Плагіат» про надання права користування антиплагіатним програмним забезпеченням (код за ДК 021:2015 72250000-2 послуги пов'язані із системними та підтримкою).

Система використовується через інтерфейс користувача, що доступний в мережі Інтернет на сайті www.plagiat.pl та StrikePlagiarism.com, у відповідності з усіма положеннями законодавства, зокрема, відповідно до положень Закону України «Про

авторське право і суміжні права». Система відповідає вимогам, викладеним у Положенні міністра внутрішніх справ і адміністрації Республіки Польщі від 29 квітня 2004 р. щодо документації обробки персональних даних, а також технічних та організаційних умов.

Кодекс академічної доброчесності СумДПУ імені А. С. Макаренка
(<https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/normatyvno-pravova-baza>)

Положення про комісію з питань етики та академічної доброчесності Сум ДПУ імені А. С. Макаренка (<https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/normatyvno-pravova-baza>)

Яким чином ЗВО реагує на порушення академічної доброчесності? Наведіть приклади відповідних ситуацій щодо здобувачів вищої освіти відповідної ОП коротке поле

Університет має реагувати на порушення академічної доброчесності, спираючись на Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності та Кодекс академічної доброчесності.

У п. 7.3. Кодексу тлумачення порушення норм академічної доброчесності може передбачати накладання санкцій, аж до відрахування з університету, за поданням Комісії з питань академічної доброчесності.

Формами проявів академічної недоброчесності у навчальній, науковій діяльності для студентів є: академічний плагіат; обман, підробка тощо (п. 2.2.).

Комісія з питань етики та академічної доброчесності – це колегіальний експертно-консультативний орган, метою якого є сприяння дотриманню етичних принципів і стандартів, фундаментальних принципів академічної доброчесності та розв'язання етичних конфліктів між членами університетської спільноти. Серед завдань комісії визначено надання експертної оцінки щодо етичності дій і поведінки членів університетської спільноти та рекомендації щодо застосування санкцій за порушення Кодексу університетською спільнотою та розроблення рекомендацій щодо покращення культури поведінки та поширення етичних цінностей, принципів та стандартів.

Система запобігання та виявлення академічного плагіату в університеті деталізується в п. 2.3. Кодексу. При факті порушення академічної доброчесності здобувачі не допускаються до захисту кваліфікаційних робіт.

Наразі кафедра не мала досвіду вирішення випадків порушення академічної доброчесності здобувачів аналізованої ОП.

Кодекс академічної доброчесності СумДПУ імені А. С. Макаренка
(<https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/normatyvno-pravova-baza>)

Положення про комісію з питань етики та академічної доброчесності Сум ДПУ імені А. С. Макаренка (<https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/normatyvno-pravova-baza>)

6. Людські ресурси

Яким чином під час конкурсного добору викладачів ОП забезпечується необхідний рівень їх професіоналізму? *коротке поле*

Під час конкурсного добору професіоналізм є провідною вимогою до викладачів ОП. Показниками професіоналізму вважаються здатність до професійної викладацької діяльності, наявність фахової освіти та досвіду роботи у ЗДО, наукових праць і публікацій, захист дисертації.

Необхідний рівень професіоналізму викладачів ОП забезпечується участю в науково-практичних конференціях, методичних семінарах, круглих столах; проходженням курсів підвищення кваліфікації

(https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/poryadok_pidvischennya_kvalifikaciyi_ped_i_nauk-ped_pracivnikiv_82d7f.pdf), тренінгів і стажування; навчанням в аспірантурі.

Процедура конкурсного добору викладачів ОП визначається Порядком проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників

(https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/poryadok_provedennya_konkursu_na_posadi_c216f.pdf). Кандидатури претендентів на заміщення вакантних посад обговорюють на засіданні кафедри в їх присутності. Для оцінювання рівня професійної кваліфікації претендент зобов'язаний попередньо провести відкриту лекцію або практичне заняття, підготувати звіт про виконання умов попереднього контракту. Після голосування висновки кафедри про рекомендацію претендента на заміщення посади разом з пакетом документів подаються ученому секретарю Університету у визначені терміни. Наступним етапом обрання претендента є пряме таємне голосування вченою радою інституту (п. 4.13).

Опишіть, із посиланням на конкретні приклади, яким чином ЗВО залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу *коротке поле*

Потенційними роботодавцями за спеціальністю 012 Дошкільна освіта є, насамперед, Департамент освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації, Управління освіти і науки Сумської міської ради, які відіграють значну роль в реалізації ОП. Кафедрою укладено договори і угоди про співпрацю з ЗДО міста та КЗ Сумський Палац дітей та юнацтва, в якому діє широке коло гуртків для дітей дошкільного віку. Завдяки цьому магістранти мають можливості для проходження виробничої педагогічної практики в закладах дошкільної освіти, набуття практичного досвіду.

Залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу корелюється Положенням про раду роботодавців

(https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_radu_robotodavciv_sumdpu_imeni_as_makarenka_5dc93.pdf) і реалізується через співпрацю з кафедрою, з метою можливості впливу на професійну орієнтацію та подальше працевлаштування випускників, здійснення пошуку серед здобувачів вищої освіти професійних кадрів для подальшої роботи в освітніх закладах. Окрім опікування педагогічною практикою, роботодавці беруть участь у зустрічах, наукових конференціях і круглих столах з проблем професійної освіти майбутніх фахівців.

Опишіть, із посиланням на конкретні приклади, яким чином ЗВО залучає до аудиторних занять на ОП професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців *коротке поле*

ЗВО залучає до аудиторних занять експертів галузі, роботодавців. Завдяки налагодженій взаємодії із закладами дошкільної освіти магістранти мають можливість епізодично взаємодіяти з професіоналами-практиками під час аудиторних занять, що дозволяє їм набути важливого професійного досвіду та визначити для себе орієнтири для подальшого працевлаштування. Зокрема, на базі кафедри дошкільної і початкової освіти було проведено ряд майстер-класів Бідною Світланою Петрівною (вихователем Сумського дошкільного навчального закладу (ясла-садок) № 13 «Купава», м. Суми Сумської області з ознайомлення із українською художньою традицією витинанням та нетрадиційними техніками малювання. Під час регіональної науково-практичної конференції «Дитячий садок-школа: актуальні проблеми наступності» магістранти мали можливість ознайомитися з майстер-класами: «Лялька Персона» (м. Ромни), «Музично-рухові ігри в художньо-естетичному вихованні» (ЗДО № 31, м. Суми), «Дидактичні ігри «Лего» (ЗДО № 12, м. Суми), «Палички Кьюізенера» (ЗДО № 18, м. Суми).

Опишіть, яким чином ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів ОП? Наведіть конкретні приклади такого сприяння *коротке поле*

ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів спираючись на Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С.Макаренка (наказ № 420 від 30 вересня 2019 р.)

(https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/poryadok_pidvischennya_kvalifikaciyi_ped_i_nauk-ped_pracivnikiv_82d7f.pdf) та Положення про внутрішній моніторинг якості освітньої діяльності

(https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/pro_vnutrishniy_monitoring_yakosti_osvitnoyi_diyalnosti_f7d9e.pdf).

Порядок підвищення кваліфікації педагогічних працівників університету визначає процедуру, види, форми, тривалість, періодичність, умови, механізм оплати, процедуру визнання результатів підвищення кваліфікації. Її метою є професійний розвиток, удосконалення раніше набутих та набуття нових компетентностей у межах професійної діяльності; набуття досвіду виконання додаткових завдань та обов'язків у межах спеціальності; формування та розвиток цифрової, комунікаційної, медійної, інклюзивної, мовленнєвої компетентностей. Педагогічні працівники зобов'язані постійно підвищувати свою кваліфікацію, що можуть здійснювати в Україні та за кордоном. Провідним закладом підвищення кваліфікації в області є Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти. Приклади підвищення кваліфікації в СОІППО: Парфілова С. Л. (лютий 2017 р.), Гаврило О. І., Харькова Є. Д. (грудень 2017 р.), Васько О. О. (грудень 2018 р.), Бутенко В. Г. (січень 2019 р.).

Продемонструйте, що ЗВО стимулює розвиток викладацької майстерності
коротке поле

Стимулювання розвитку викладацької майстерності в університеті регламентується Положенням про рейтингову систему оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників, кафедр, Навчально-наукових інститутів, факультетів Сумського державного педагогічного університету імені А. С.Макаренка (наказ № 497 від 26 листопада 2018 р.)

https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_reytingovu_sistemu_ocinyuvannya_diyalnosti_d2a31.pdf та Колективним договором Сумського державного педагогічного університету імені А. С.Макаренка 2019-2022 роки (схваленим Конференцією трудового колективу Сумського державного педагогічного університету імені А. С.Макаренка 27.12.2018 р.).

https://www.sspu.edu.ua/images/2019/manual/kolektivniy_dogovir_2019-2022_8ddaf.pdf

Рейтингове оцінювання є одним із видів заохочення та оцінки діяльності науково-педагогічних працівників. Підсумкові рейтингові показники враховуються при обранні на посади, переведенні на нові посади; при поданнях на нагородження; присвоєнні почесних звань; при визначенні розміру матеріального заохочення (індивідуальне чи кафедральне).

Встановлення розміру премії та її виплата здійснюються в залежності від специфіки роботи і особистого трудового внеску кожного працівника. Порядок матеріального заохочення вводиться в дію відповідним наказом ректора. Так, у 2018-2019 н.р. кафедра отримала матеріальне заохочення у формі парт за 5 місце у рейтингу з наукової діяльності по інституту.

7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Продемонструйте, яким чином фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення ОП забезпечують досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання? *коротке поле*

Університет має належну матеріально-технічну базу: 14 корпусів і споруд.

В університеті достатнім є забезпечення навчальними аудиторіями, кабінетами, обладнанням та устаткуванням, необхідним для виконання освітньої програми. Загальна площа навчальних приміщень університету – 31790,5 кв. м, у тому числі для занять студентів – 22998 кв. м (навчальна площа на одного студента – 14,5 кв. м). На належному рівні організоване інформаційне забезпечення (наукова бібліотека (6 читальних залів, загальною площею 505,5 кв. м; 465 посадкових місць)). База спортивного комплексу університету включає 7 спортивних залів загальною площею 7718,5 кв. м; стадіон площею 6600 кв. м; 2 плавальні басейни; 2 баскетбольні майданчики; тренажерний зал; стрілецький тир; легкоатлетичний манеж; реабілітаційно-оздоровчий центр. Актова зала університету площею 880 кв. м дає можливість проводити культурно-масові заходи.

Організація повсякденної життєдіяльності студентів забезпечуються наявністю соціальної інфраструктури: 3 гуртожитки площею 20663,3 кв. м на 1448 місць, на

одного студента припадає 6,5 кв. м, що відповідає чинним санітарним нормам СНПІ 42-121-4719-88. Медичне обслуговування проводиться у 1 міській лікарні, медпункті університету, травм пункті. На території університету розміщено 5 їдалень та буфетів.

В університеті загалом фінансове, матеріально-технічне та навчально-методичне забезпечення є достатнім та відповідає цілям та програмним результатам навчання.

Продемонструйте, яким чином освітнє середовище, створене у ЗВО, дозволяє задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти ОП? Які заходи вживаються ЗВО задля виявлення і врахування цих потреб та інтересів?
коротке поле

Згідно Стратегічного плану-концепції інноваційного розвитку СумДПУ імені А.С.Макаренка на 2011-2020 роки

https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/strategiya-plan-sumdpu-2020_0eb75.pdf розвиток системи позанавчальної й виховної роботи передбачає її цілеспрямоване вдосконалення як то культурно-масова робота, що здійснюється для розвитку естетичних потреб і почуттів, художніх здібностей і творчої діяльності, вироблення в майбутніх педагогів умінь примножувати культурно-мистецькі надбання народу, відчувати й відтворювати прекрасне у повсякденному житті (Р. VI).

У Статуті університету (п. 6.4.)

https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/statut_sumdpu_df175.pdf основною метою діяльності Ради молодих учених є всебічне сприяння науковій, винахідницькій та іншій творчій діяльності студентів, що дає можливість їм брати участь у науково-дослідних проектах, конкурсах. Науковий потенціал здобувачі мають можливість продемонструвати під час підготовки публікацій, участі у наукових проблемних групах, Всеукраїнських олімпіадах та конкурсах наукових робіт.

В університеті здійснює свою діяльність студентське самоврядування <https://sspu.edu.ua/media/attachments/2019/10/11/stud-samovriaduvannia.pdf>, як орган, що сприяє не тільки вирішенню питань побуту, захисту прав та інтересів студентів, а й сприяє розвитку їх навчальної, наукової та творчої діяльності, створенню різноманітних студентських гуртків, товариств, об'єднань, клубів за інтересами та координує їхню діяльність (п. 24).

Опишіть, яким чином ЗВО забезпечує безпечність освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти (включаючи психічне здоров'я)
коротке поле

Університет забезпечує безпечність освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, спираючись на нормативні документи: Положення про відділ охорони праці

https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/pro_viddil_ohoroni_praci_c8088.pdf (Р. II), Положення про психологічну службу (Р. 2)

https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/pro_psihologichnu_sluzhbu_9ac72.pdf, Колективний договір

https://www.sspu.edu.ua/images/2019/manual/kolektivniy_dogovir_2019-2022_8ddaf.pdf

З викладачами та студентами регулярно проводяться профілактичні бесіди: на початку кожного навчального року завідувач кафедри проводить бесіди з техніки безпеки, а куратори проводять бесіди з дотримання правил безпеки життєдіяльності

як на початку навчального року, так і перед канікулами, що фіксується у відповідному журналі.

У структурі університету діє відділ охорони праці, який організує і контролює забезпечення безпечності освітнього середовища: дбає про забезпечення безпеки навчального процесу, устаткування, будівель і споруд; організацією проведення профілактичних заходів, запобігання та усунення шкідливих і небезпечних виробничих факторів, запобігання нещасним випадкам на виробництві, професійним захворюванням та іншим випадкам загрози життю або здоров'ю працівників.

Діючим структурним підрозділом університету є психологічна служба, що забезпечує соціально-психологічне середовище процесу освіти.

Опишіть механізми освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти? Яким є рівень задоволеності здобувачів вищої освіти цією підтримкою відповідно до результатів опитувань?
довге поле

Механізми освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здійснюються переважно за допомогою комунікації зі студентами, які навчаються за ОП, що безпосередньо відбувається через директорат інституту, викладачів кафедри, куратора, студентське самоврядування. Ефективність такого виду взаємодії передбачає безпосереднє спілкування та регламентується нормативними документами, які регулюють відносини в університеті (Статут СумДПУ імені А. С. Макаренка, Р. 6.3.).

У розділах 8.4. і 8.5. Статуту представлено інформацію про права та обов'язки здобувача вищої освіти, у тому числі й право на різні види підтримки. Освітня підтримка здійснюється безпосередньо викладачами і завідувачем кафедри у формі консультацій (відповідно створено графік консультацій викладачів), індивідуальних бесід під час вирішення питань академічної заборгованості здобувачів чи підвищення рівня їх успішності.

Організаційна – має особливе місце під час комунікації зі студентами, оскільки передбачає як живе спілкування, так і через нормативні документи, що регламентують відносини в університеті. Для її полегшення створено групи у соціальній мережі Facebook та месенджері Viber, до яких входять студенти освітньо-професійної програми, викладачі кафедри, куратори.

Інформаційна підтримка здобувачів вищої освіти за ОП здійснюється через мережу Інтернет та соціальні мережі. Інформація про діяльність кафедри постійно оновлюється на веб-сайті університету, де розміщена наступна інформація: навчально-методичні комплекси, робочі програми дисциплін, освітні програми, розклад занять, інформація про наукову, виховну роботу тощо. З метою систематизації і зберігання інтелектуальних продуктів наукового та методичного призначення в університетській бібліотеці діє електронний архів eSSPUIR (електронний депозитарій відкритого доступу до них засобами Інтернет-сервісів).

Консультативна підтримка здобувачів вищої освіти здійснюється через органи студентського самоврядування, профспілковий комітет, психологічну службу, центр психологічної допомоги «Психолог і я» (що діє при кафедрі психології).

Соціальна підтримка здобувачів вищої освіти у ЗВО реалізується через надання соціальних стипендій

https://sspu.sumy.ua/images/files/doc_files/2019/Untitled.FR124_0313e_293674966.pdf

), що регулюється (постановою Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2016 року № 1045 «Деякі питання виплати соціальних стипендій студентам (курсантам) вищих навчальних закладів»). Соціальну підтримку (у формі соціальної стипендії) отримували Батюк І. – до вересня 2019 р., як дитина з багатодітної сім'ї та Фоменко А. до червня 2019 р. як дитина учасника ООС.

Яким чином ЗВО створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами? Наведіть ~~на~~ ~~на~~ конкретні приклади створення таких умов на ОП (якщо такі були) *коротке поле*

Дотримуватись у своїй діяльності вимог Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», Указів Президента України та інших актів законодавства України, а також Статуту Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/statut_sumdpu_df175.pdf (Р. 4.3, 10.7) університет створює необхідні умови для здобуття вищої освіти особам з особливими освітніми потребами, зокрема умови доступності до навчальних приміщень для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Проектування, будівництво та реконструкція будівель, споруд і приміщень університету здійснюється з урахуванням потреб осіб з особливими освітніми потребами.

Детальна інформація для маломобільних груп населення розміщується на сайті кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, завідувачем якої було розроблено і затверджено Порядок супроводу осіб з особливими освітніми потребами в Сум ДПУ імені А. С. Макаренка.

На даний час потреби у створенні таких умов на ОП немає необхідності.

Яким чином у ЗВО визначено політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій (включаючи пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією)? Яким чином забезпечується їх доступність політики та процедур врегулювання для учасників освітнього процесу? Якою є практика їх застосування під час реалізації ОП? *довге поле*

Політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій в Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка визначено згідно наступних документів: Положення про психологічну службу (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/pro_psihologichnu_sluzhbu_9ac72.pdf)

Статут СумДПУ імені А. С. Макаренка (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/statut_sumdpu_df175.pdf),

Положення про комісію з питань етики та академічної доброчесності (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_komisiyu_z_pitan_etiki_ta_akadem_dobrochesnosti_f788c.pdf), Колективний договір (https://www.sspu.edu.ua/images/2019/manual/kolektivniy_dogovir_2019-2022_8ddaf.pdf),

Положення про розгляд скарг та звернень громадян (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_rozglyad_skarg_ta_zvernen_gromadyan_4495d.pdf).

У СумДПУ імені А. С. Макаренка створено комісію з питань етики та академічної доброчесності – колегіальний експертно-консультативний орган, метою якого є

сприяння дотриманню етичних принципів і стандартів, фундаментальних принципів академічної доброчесності та розв'язанню етичних конфліктів між членами університетської спільноти. У Кодексі академічної доброчесності визначено норми професійної етики (Р. III) як то дотримання загально визначених етичних норм поведінки, толерантного ставлення до колег та осіб, які здобувають освіту, їх батьків, законних представників, незалежно від їх етнічної, релігійної, культурної або соціальної належності, ввічливість у стосунках зі студентами, керівниками, колегами і підлеглими. Положенням про розгляд скарг та звернень громадян (п. 3.2, 3.3) урегульовано порядок розгляду скарг про можливі випадки порушення вимог цих норм, зокрема посадові особи Університету при розгляді Звернень громадян зобов'язані уважно вникати в їх суть, у разі потреби вимагати у виконавців матеріали, пов'язані з їх розглядом, направляти працівників на місця для перевірки викладених у зверненні обставин, вживати інших заходів для об'єктивного вирішення поставлених автором Звернення питань, з'ясування і усунення причин та умов, які спонукають громадян скаржитись. До перевірки Звернень можуть залучатися представники профспілкової та інших громадських організацій, органів самоврядування. Відповідно Положення про психологічну службу (п. 4.2) працівники сприяють захисту прав студентів, представляють їхні інтереси у правоохоронних та судових органах.

Урегулювання питань гендерної нерівності, випадків сексуального домагання, дискримінації та корупції на кафедрі дошкільної і початкової освіти не зафіксовано.

8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Яким документом ЗВО регулюються процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП? Наведіть посилання на цей документ, оприлюднений у відкритому доступі в мережі Інтернет

Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми регулюються Положенням про організацію освітнього процесу у СумДПУ імені А. С. Макаренка (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_bb7d2.pdf) та Положенням про внутрішній моніторинг якості освітньої діяльності у СумДПУ імені А. С. Макаренка (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/pro_vnutrishniy_monitoring_yakosti_osvitnoyi_diyalnosti_f7d9e.pdf). Процедуру розроблення проекту ОП можуть ініціювати кафедри та/або науково-дослідні й дослідницькі підрозділи університету, а також окремі штатні науково-педагогічні працівники. Для розроблення проекту ОП ініціатори формують проектну групу, мінімальні вимоги до кадрового складу якої визначають Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності закладів освіти і чинні документи, що регламентують питання акредитації освітніх програм.

Опишіть, яким чином та з якою періодичністю відбувається перегляд ОП? Які зміни були внесені до ОП за результатами останнього перегляду, чим вони були обґрунтовані? *довге поле*

Процес перегляду освітньої програми з метою вдосконалення навчального процесу здійснюється щороку завідувачем та колективом науково-педагогічних працівників

кафедри із залученням здобувачів вищої освіти та стейкхолдерів. У внутрішній оцінці на рівні університету беруть участь навчальний відділ, науково-методична комісія інституту, вчена рада університету.

Перегляд освітньої програми відбувається за результатами її моніторингу. Критерії, за якими відбувається перегляд освітньої програми, формулюються як у результаті зворотного зв'язку із науково-педагогічними працівниками, студентами, випускниками і роботодавцями, так і внаслідок прогнозування розвитку галузі та потреб суспільства. Відповідальним за впровадження та виконання: кафедра дошкільної і початкової освіти, науково-методична комісія та вчена рада інституту, навчальний відділ, перший проректор, вчена рада університету.

За результатами останнього перегляду ОП Дошкільна освіта для другого (магістерського) рівня вищої освіти було внесено такі зміни: 1) змінено термін навчання з 1 року на 1 рік 4 місяці; 2) розширено кількість додаткових спеціальностей (013 Початкова освіта, 016 Спеціальна освіта (логопедія)); 3) внесено зміни до циклу дисциплін вільного вибору студентів, а саме: Інформаційні технології в освіті або Мультимедіа в освіті; Технологія педагогічних досліджень та діагностики в дошкільній освіті або Методологія і методи науково-педагогічних досліджень; 4) надано альтернативу щодо вибору підсумкової атестації (захист кваліфікаційної роботи чи складання комплексного іспиту з фахових дисциплін); 5) збільшено тривалість практик на 2 тижні.

Зміни та доповнення до освітньої програми за результатами її перегляду було внесено на підставі рішення науково-методичної комісії ННПП та вченої ради університету та за погодженням з начальником навчального відділу, першим проректором, затверджено ректором. Моніторинг ОП здійснюється на локальному та загально університетському рівнях. Локальний моніторинг здійснюють члени проектної групи ОП за участі викладачів кафедр дошкільної і початкової освіти. Відповідальним за організацію та проведення локального моніторингу ОП є керівник проектної групи. Результати локального моніторингу не менш ніж раз на рік обговорюються на науково-методичній комісії і вченій раді інституту. Звіти із локального моніторингу подаються до навчального відділу університету.

Загальний моніторинг здійснює навчальний відділ, який готує аналітичні матеріали для науково-методичної ради та вченої ради СумДПУ імені А.С. Макаренка за звітами щодо локального моніторингу.

Важливим компонентом локального та загальноуніверситетського моніторингу є опитування здобувачів, випускників і роботодавців щодо їхньої задоволеності ОП, організацією та забезпеченням освітнього процесу, викладацьким складом.

Отже, існує дієва процедура розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, як здобувачі вищої освіти залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості, а їх позиція береться до уваги під час перегляду ОП
коротке поле

Здобувачі вищої освіти залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Для цього проводяться індивідуальні та групові бесіди здобувачів освіти з викладачами кафедри дошкільної і початкової освіти, здійснюється анкетування студентів, організовуються

зустрічі з активом здобувачів освіти, представниками студентського самоврядування з викладачами кафедри. Пропозиції здобувачів вищої освіти враховуються при розробці тем навчальних дисциплін, змістовому наповненні навчальних курсів, кількості годин відведених на вивчення окремих тем, оцінюванні окремих видів діяльності студентів. Студенти беруть участь в анкетуванні (додатки 1, 2 Методичних рекомендацій до проведення анкетування з питань оцінювання освітнього процесу у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/metod_rekomend_do_provedennya_anket_z_pitan_ocinyuvannya_osv_proc_c391e.pdf)).

Здобувачі вищої освіти входять до складу вченої ради університету та інституту й мають можливість безпосередньо висловлювати думки та висувати пропозиції з питань періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості. За результатами отриманого зворотного зв'язку від здобувачів вищої освіти приймається рішення про перегляд та оновлення ОП.

Здобувачі вищої освіти безпосередньо мають право вільно вибирати навчальні дисципліни із вибіркової складової навчального плану ОП Дошкільна освіта.

Яким чином студентське самоврядування бере участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОП *коротке поле*

Студентське самоврядування бере участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення освітнього процесу, науково-дослідної роботи, й зокрема, приймає участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості вищої освіти та освітньої програми, що регламентовано п. 23-24 Положення про студентське самоврядування у СумДПУ імені А. С. Макаренка (<https://sspu.edu.ua/media/attachments/2019/10/11/stud-samovriadvannia.pdf>), п. 6.3.11 Статуту СумДПУ імені А.С. Макаренка (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/statut_sumdpu_df175.pdf).

Представники студентського самоврядування вносять пропозиції щодо змісту робочих програм, аналізують та узагальнюють зауваження і пропозиції студентів щодо організації навчального процесу, звертаються до адміністрації інституту та університету з пропозиціями щодо їх вирішення, вносять пропозиції щодо контролю за якістю освітнього процесу.

Студентське самоврядування забезпечує виконання основних завдань, реалізацію прав та повноважень здобувачів вищої освіти: представляє інтереси студентів у відносинах із адміністрацією СумДПУ імені А. С. Макаренка; сприяє покращенню рівня освітнього процесу; бере участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення освітнього процесу, науково-дослідної роботи; надає студентам підтримку у погодженні із адміністрацією університету організаційних питань, пов'язаних із проведенням просвітницьких та наукових заходів.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, як роботодавці безпосередньо або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості *коротке поле*

При регулюванні питань, пов'язаних із залученням роботодавців до процедур забезпечення якості ОП кафедра спирається на Положення про раду роботодавців у СумДПУ імені А. С. Макаренка

(https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_radu_robotodavciv_sumdpu

[imeni_as_makarenka_5dc93.pdf](#)) (п. 1.4), згідно якого основним завданням Ради роботодавців є забезпечення відповідності ОП робочим програмам з урахуванням вимог та потреб роботодавців. У рамках забезпечення якості ОП кафедра тісно співпрацює з Департаментом освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації та Управлінням освіти і науки Сумської міської ради.

Роботодавці як безпосередньо, так і через свої об'єднання беруть участь у перегляді ОП, інших процедурах забезпечення її якості: через надання баз практик, шляхом обговорення відповідних питань під час науково-практичних конференцій, семінарів, зустрічей з колективом кафедри для визначення шляхів підвищення рівня професійної компетентності та набуття загальних та фахових компетентностей здобувачами вищої освіти. Для збору пропозицій щодо процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості від роботодавців використовуються анкети для педагогічних працівників ЗДО, індивідуальні усні та письмові пропозиції від адміністрації та педагогічного колективу ЗДО. З цією метою активно діє електронна пошта кафедри дошкільної і початкової освіти (pochatkov@sspu.edu.ua).

Опишіть практику збирання та врахування інформації щодо кар'єрного шляху та траєкторій працевлаштування випускників ОП *коротке поле*

Підготовка здобувачів за ОП Дошкільна освіта здійснюється кафедрою дошкільної і початкової освіти СумДПУ імені А. С. Макаренка з 2013-2014 н. р. На сьогодні за означеною спеціальністю (магістерський рівень) закінчили навчання за денною формою навчання 35 осіб, за заочною – 34 особи. Процес збирання та врахування інформації про кар'єрний шлях і траєкторію працевлаштування випускників кафедри є процедурою збору інформації про працевлаштування випускників через соціальні мережі, особисті зв'язки професорсько-викладацького складу кафедри з колишніми здобувачами освіти, тісні контакти із ЗДО міста Суми та області. Випускники різних років залучаються до профорієнтаційної діяльності, надають інформацію про свій професійний шлях та кар'єрне зростання, є активними учасниками щорічних науково-практичних конференцій, які організовує кафедра дошкільної і початкової освіти.

Завдяки випускникам встановлюються партнерські зв'язки з закладами дошкільної освіти, що в подальшому стають базами виробничої практики. Щорічно відповідальна особа кафедри здійснює моніторинг стану працевлаштування випускників – складає відповідні списки та оприлюднює цю інформацію, за згоди випускників, на сайті кафедри (<http://dpo.ipp.sspu.edu.ua/>).

Типовою траєкторією працевлаштування випускників спеціальності 012 Дошкільна освіта є робота на різних посадах у ЗДО.

Які недоліки в ОП та/або освітній діяльності з реалізації ОП були виявлені у ході здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості за час її реалізації? Яким чином система забезпечення якості ЗВО відреагувала на ці недоліки? *довге поле*

У Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка існує система забезпечення якості ОП, у ЗВО регулярно здійснюються заходи з виявлення недоліків у освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації ОП, а саме:

– періодично переглядаються освітні програми (Положення про внутрішній моніторинг якості освітньої діяльності у СумДПУ імені А. С. Макаренка від 24.11.2014 р. https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/pro_vnutrishniy_monitoring_yakosti_osvitnoyi_diyalnosti_f7d9e.pdf);

– оцінюються здобувачі вищої освіти, науково-педагогічні працівники кафедри дошкільної і початкової освіти університету та регулярно оприлюднюються результати таких оцінювань на офіційному веб-сайті університету, на інформаційних стендах (<https://sspu.edu.ua/nauka/naukova-diialnist>);

– забезпечується своєчасне підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників кафедри дошкільної і початкової освіти університету не рідше 1 разу на 5 років (п. 1.2, 2.1 Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка від 30 вересня 2019 р. https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/poryadok_pidvischennya_kvalifikaciyi_ped_i_nauk-ped_pracivnikiv_82d7f.pdf);

– використовуються наявні у ЗВО необхідні ресурси для організації освітнього процесу, зокрема самостійної роботи студентів (Положення про самостійну роботу студентів у СумДПУ імені А.С.Макаренка від 23.02.2016 р. https://sspu.sumy.ua/images/files/doc_files/polozhennya_srs_2016_293467602.doc);

Положення про організацію освітнього процесу у СумДПУ імені А.С.Макаренка від 27.05.2019 р.

https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitno-go_procesu_bb7d2.pdf);

– забезпечується публічність інформації про освітню програму Дошкільна освіта, ступені вищої освіти та кваліфікації (<https://sspu.edu.ua/perelik-komponentiv-opp-doshkilna-osvita> або <http://dpo.ipp.sspu.edu.ua/index.php/navchannia/osvitno-profesiini-prohramy/mahistratura>);

– організована ефективна система запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях професорсько-викладацького складу кафедри дошкільної і початкової освіти університету і здобувачів вищої освіти (Кодекс академічної доброчесності https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/kodeks_akademichnoyi_dobrochesnosti_6c82c.pdf)

З моменту розроблення з 2013–2014 н. р. ОП Дошкільна освіта та впровадження в освітній процес кафедрою дошкільної і початкової освіти СумДПУ імені А.С.Макаренка, суттєвих недоліків під час її реалізації професорсько-викладацьким складом кафедри виявлено не було.

Отже, у ЗВО існує система забезпечення якості ОП та регулярно здійснюються заходи з виявлення недоліків у освітніх програмах та/або освітній діяльності з реалізації ОП.

Продемонструйте, що результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти беруться до уваги під час удосконалення ОП. Яким чином зауваження та пропозиції з останньої акредитації та акредитацій інших ОП були ураховані під час удосконалення цієї ОП? *довге поле*

Розроблення ОП Дошкільна освіта здійснювалося з урахуванням багатьох чинників, у тому числі й зауважень і пропозицій, які були сформульовані під час проходження попередньої акредитації у 2014 р. Зокрема, була покращена матеріально-технічна база, як кафедри дошкільної і початкової освіти, так і ЗВО в цілому, що дає можливість забезпечувати повноцінну підготовку здобувачів за освітньо-професійною програмою Дошкільна освіта, розширено аудиторний фонд кафедри, активно використовуються у навчальному процесі інші приміщення ЗВО. Для якісної підготовки здобувачів освіти за ОП збільшено кількість та активно використовується комп'ютерна техніка, мультимедійні проектори, телевізори, мультимедійні системи,

мікрофони, музичні центри, фотокамери та інші технічні засоби, бібліотечні фонди тощо.

Активізовано роботу викладачів кафедри дошкільної і початкової освіти з підготовки монографій, навчальних посібників для студентів та фахівців з дошкільної освіти.

Зауваження та пропозиції, надані під час попередньої акредитації ОП Дошкільна освіта та акредитацій інших освітніх програм було обговорено на засіданнях кафедри дошкільної і початкової освіти. На підставі пропозицій: розширено кількість додаткових спеціальностей (013 Початкова освіта, 016 Спеціальна освіта (логопедія)); внесено зміни до циклу дисциплін вільного вибору студентів; надано альтернативу щодо вибору підсумкової атестації; збільшено тривалість практик.

Кафедра дошкільної і початкової освіти та наукова бібліотека СумДПУ імені А. С. Макаренка постійно працюють над збільшенням кількості підручників, навчальних посібників, періодичної літератури з освітніх напрямів. Викладачі кафедри дошкільної і початкової освіти застосовують сучасні освітні методики, новітні технології навчання. Навчальні дисципліни ОП Дошкільна освіта повністю забезпечені основною науково-методичною літературою (підручники, навчальні та навчально-методичні посібники, конспекти лекцій, методичні вказівки) відповідно до акредитаційних вимог. Кількість примірників основної літератури та періодичних фахових видань відповідає встановленим нормам.

Отже, під час розроблення ОП Дошкільна освіта враховані зауваження та пропозиції сформульовані під час попередньої акредитації ОП.

Опишіть, яким чином учасники академічної спільноти змістовно залучені до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП? *коротке поле*

ОП розроблена фахівцями кафедри дошкільної і початкової освіти СумДПУ імені А.С. Макаренка – д.пед.н., проф. Лобовою О.В., к.пед.н., доц. Харьковною Є. Д., к.пед.н., ст. викл. Шаповаловою О. В. Активну участь у розробленні ОП за спеціальністю 012 Дошкільна освіта здійснюють зовнішні сумісники, провідні фахівці у цій галузі – д.пед.н., проф. Рогальська-Яблонська І.П. При розробці ОП враховувався багаторічний досвід науково-педагогічної діяльності провідних фахівців у галузі дошкільної освіти професорсько-викладацького складу кафедри дошкільної освіти факультету педагогіки та психології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова.

Відповідно до Положення про внутрішній моніторинг якості освітньої діяльності у СумДПУ імені А.С. Макаренка

(https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/pro_vnutrishniy_monitoring_yakosti_ovitnoyi_diyalnosti_f7d9e.pdf) процедура внутрішнього забезпечення якості ОП проводиться щороку начальником навчального відділу. Інші учасники академічної спільноти, зокрема, завідувач та науково-педагогічні працівники кафедри дошкільної і початкової освіти, здобувачі освіти, директор ННПП також змістовно залучені до процедури внутрішнього забезпечення якості освітньої програми. З урахуванням результатів опитування здобувачів освіти, результатів ректорських контрольних зрізів, пропозицій стейкхолдерів, колектив кафедри разом з науково-методичною комісією інституту працює над удосконаленням якості освітньої програми.

Опишіть розподіл відповідальності між різними структурними підрозділами ЗВО у контексті здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти *коротке поле*

Відповідно до п. 7.1.6. Статуту університету (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/statut_sumdpu_df175.pdf) основну відповідальність за якість освітнього процесу в Університеті несуть ректор та керівники навчальних структурних підрозділів, а також студентське самоврядування (п. 6.3.11).

Контроль за якістю освітнього процесу здійснюється на рівнях: викладач – завідувач кафедри – декан (директор) – ректор. Викладачами – через поточний і підсумковий контроль (п. 5.3. Положення про внутрішній моніторинг якості освітньої діяльності (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/pro_vnutrishniy_monitoring_yakosti_ovitnoyi_diyalnosti_f7d9e.pdf)).

Відповідно до Положення про рейтингову систему (п. 3.11) експертом в оцінці роботи науково-педагогічного працівника є завідувач кафедри, який зобов'язаний провести перевірку і аналіз поданих викладачем матеріалів та разом з науково-педагогічним працівником завірити достовірність інформації підписами (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_reytingovu_sistemu_ocinyuvannya_diyalnosti_d2a31.pdf).

Завданням Навчально-методичної ради університету відповідно п. 3.5. Положенням про навчально-методичну раду є моніторинг стану навчально-методичного забезпечення освітнього процесу в університеті, розробка рекомендацій щодо удосконалення його змісту (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_nmr_e5bb1.pdf).

9. Прозорість і публічність

Якими документами ЗВО регулюється права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу? Яким чином забезпечується їх доступність для учасників освітнього процесу? *коротке поле*

Права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу регулюються Статутом Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/statut_sumdpu_df175.pdf), Колективним договором СумДПУ імені А. С. Макаренка на 2019-2022 роки (https://www.sspu.edu.ua/images/2019/manual/kolektivniy_dogovir_2019-2022_8ddaf.pdf), Правилами внутрішнього розпорядку університету (https://www.sspu.edu.ua/images/2019/manual/kolektivniy_dogovir_2019-2022_8ddaf.pdf), Положенням про організацію освітнього процесу (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_ovitnogo_procesu_bb7d2.pdf).

Усі вищеназвані документи викладені на офіційному веб-сайті Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка (https://sspu.sumy.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=751&Itemid=238) і перебувають у відкритому доступі. Документи, якими регулюються права та

обов'язки усіх учасників освітнього процесу, є прозорі та доступні, обов'язкова є обізнаність з ними учасників освітнього процесу за ОП.

Правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є чіткими та зрозумілими.

Наведіть посилання на веб-сторінку, яка містить інформацію про оприлюднення на офіційному веб-сайті ЗВО відповідного проекту з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін (стейкхолдерів)

Адреса веб-сторінки Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка:

https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/Spezialnosti/opp_012_doshkilna_osvita_3456f.pdf

Наведіть посилання на оприлюднену у відкритому доступі в мережі Інтернет інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти)

Адреса веб-сторінки кафедри дошкільної і початкової освіти:

<http://dpo.ipp.sspu.edu.ua/index.php/navchannia/osvitno-profesiini-prohramy/mahistratura>

10. Перспективи подальшого розвитку ОП

Якими загалом є сильні та слабкі сторони ОП? *довге поле*

Сильними сторонами ОП вважаємо наступне:

1. Випускники підготовлені з урахуванням вимог сучасних роботодавців до фахівців які здатні креативно мислити й управляти часом, керувати проектами; мають навички комунікації, нетворкінгу, командоутворення; володіють інструментами розробки сайтів, комп'ютерної графіки й відеомонтажу, навичками забезпечення організації освітнього процесу в ЗДО з урахуванням принципів дошкільної освіти, зокрема дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії.

Магістри готові застосовувати в професійній діяльності:

міжнародні та законодавчі акти України в галузі охорони дитинства про захист прав дітей та забезпечення їх повноцінного розвитку;

нормативно-правові документи, що регламентують діяльність ЗДО, напрями діяльності (адміністративна, методична, контролююча, проектна, освітня, виховна, фінансово-господарська тощо) директора (завідувача) ЗДО, його функціональні обов'язки; права і обов'язки суб'єктів освітнього процесу ЗДО;

сучасні концепції, завдання, зміст, методи, організаційні форми і засоби дошкільної освіти;

особливості та інструментарій психолого-педагогічного супроводу освітнього процесу; методи діагностики та корекції психофізичного розвитку дітей дошкільного віку; види і зміст контролю за його перебігом;

традиційні та інноваційні технології організації і проведення методичної роботи в закладі дошкільної освіти за напрямами, обумовленими посадовими обов'язками вихователя-методиста ЗДО;

зміст нормативних документів щодо визначення порядку здійснення інноваційної освітньої діяльності, створення експериментальних навчальних закладів та майданчиків;

шляхи формування сприятливого соціально-психологічного клімату в педагогічному колективі, управляти конфліктною ситуацією, структурні і міжособистісні методи подолання і попередження конфліктів.

2. Потужний кадровий потенціал групи забезпечення (1 професор, доктор наук; 14 кандидатів наук, доцентів; 2 кандидати наук), всі мають практичний досвід та відповідний фах.

3. Якісне інформаційно-методичне забезпечення (методичний кабінет дошкільної і початкової освіти з достатньою кількістю навчально-методичної літератури; спеціально обладнані кабінети з мультимедійними установками; багатий фонд бібліотеки, що має свій web-сайт).

4. Достатня кількість годин на виробничу практику.

5. Постійний зв'язок зі студентами (вербальна комунікація та інформування через електронну адресу кафедри, смс, Viber)

Слабкі сторони ОП:

1. Ураховуючи, що певна частина магістрантів уже працює за фахом (у зв'язку з потребою кадрів у ЗДО) є необхідність в збільшенні навчальних курсів, що викладаються дистанційно.

2. Вибір дисциплін студентами обмежений 2 блоками, що не дає можливості обрати ширше коло з переліку.

3. Необхідність створення моделі групової кімнати закладу дошкільної освіти, раціонально облаштувавши предметно-розвивальне середовище для організації освітньої діяльності з дітьми дошкільного віку.

Якими є перспективи розвитку ОП упродовж найближчих 3 років? Які конкретні заходи ЗВО планує здійснити задля реалізації цих перспектив? *довге поле*

Окреслені перспективи розвитку оцінюваної освітньо-професійної програми обумовлені висвітленими недоліками та призначені розпочатими трансформаціями програми та університету в цілому.

Протягом найближчих 3-х років плануємо:

Продовження укладення Угод і Договорів про співпрацю між Сум ДПУ імені А. С. Макаренка і відповідними освітніми організаціями, установами м. Суми, області, України.

Максимальне залучення до проведення аудиторних занять професіоналів-практиків, представників роботодавців, зовнішніх фахівців галузі.

Запровадження силабусу як форми подання інформації про освітні компоненти, зокрема, розробка та затвердження типової для закладу освіти форми силабусу та змістовне наповнення силабусів навчальних дисциплін обов'язкового та вибіркового циклів.

Упровадження елементів дистанційної освіти на обов'язкові та вибіркові елементи ОП Дошкільна освіта, зокрема, удосконалення наступних освітніх компонентів із можливістю вивчення окремих розділів за дистанційною формою: «Оздоровчі технології та діагностичні методики фізичного розвитку дітей», «Теорія та технологія розвитку дитячої художньої творчості», «Технології викладання англійської мови у

початковій школі», «Методологія і методи науково-педагогічних досліджень», їх обговорення на кафедрі дошкільної і початкової освіти та затвердження Вченою радою Навчально-наукового інституту педагогіки і психології;

З метою забезпечення наступності змісту дошкільної та початкової освіти, відповідність Базового компонента дошкільної освіти віковим особливостям дітей старшого дошкільного віку та вимогам концептуальних засад реформування Нової української школи, вважаємо доцільним започаткування проведення сумісних семінарів, майстер-класів здобувачів вищої освіти (майбутніх вихователів ЗДО), педагогів закладів дошкільної освіти, учителів початкових класів для передавання досвіду роботи зі старшими дошкільниками під час першого (адаптаційно-ігрового) циклу початкової освіти.

Максимально урахувати побажання стейкхолдерів, здійснивши повторне опитування як здобувачів вищої освіти, так і зовнішніх осіб, зацікавлених у професійно-педагогічній діяльності майбутніх фахівців закладів дошкільної освіти.

Передбачення навчальним планом вільного вибору дисциплін поза межами освітньо-професійної програми, наприклад з інших ОП з відповідним оновленням положення про організацію освітнього процесу та навчального плану у контексті розширення можливостей вибору ОК поза межами ОП.

Обговорення відповідно до встановлених у Сум ДПУ імені А. С. Макаренка процедур оновлення ОП з оприлюдненням пропонованих планів і змін на сайті університету та їх затвердження науково-методичною комісією.